

Set	P
-----	---

वार, दिनांक : गुरुवार, ०१-०१-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

कमाल गुणः ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

୨୦

- १) ——— हा शारीरिक शिक्षणातील पाश्चिमात्य तत्त्वज्ञानाचा जनक आहे.
 अ) रूसो
 ब) प्लेटो
 क) अ‍ॅरीस्टॉटल
 ड) झोला
 - २) अर्जुन पुरस्कार ——— ला दिला जातो.
 अ) खेळाडू
 ब) मार्गदर्शक
 क) शिक्षक
 ड) संघ व्यवस्थापक
 - ३) शेल्डन यांनी सांगितलेले मानवी शरीराचे ——— प्रकार आहेत.
 अ) तीन
 ब) चार
 क) पाच
 ड) दोन
 - ४) ——— वय हे हाडांच्या वर्गीकरणावर अवलंबून असते.
 अ) शारीरिक
 ब) कालप्रणित
 क) मानसिक
 ड) यापैकी नाही
 - ५) वाढ ही एक ——— प्रक्रिया नाही.
 अ) भाग
 ब) झटपट
 क) सततची
 ड) यापैकी नाही
 - ६) ——— हा तिसरा नागरी पुरस्कार आहे.
 अ) अर्जुन
 ब) द्रोणाचार्य
 क) पद्मभूषण
 ड) पद्मविभूषण
 - ७) ऑलम्पिक ध्वजावर ——— वर्तुळे असतात.
 अ) पाच
 ब) सहा
 क) सात
 ड) आठ

- ८) वास्तवादाची सर्वप्रथम ओळख ---- यांनी करून दिली.
 अ) प्लेटो
 ब) झोला
 क) फ्रीमॅन
 ड) अँरीस्टॉटल
- ९) पौगाडावस्थेतील काळ हा ---- आहे.
 अ) ११ ते १९ वर्ष
 ब) २१ ते २९ वर्ष
 क) ३१ ते ३९ वर्ष
 ड) ४१ ते ४९ वर्ष
- १०) ऑलम्पिक ध्वजावरील फोर्टस चा अर्थ ---- आहे.
 अ) उच्चतम
 ब) गतिमान
 क) बलवान
 ड) वरीलपैकी नाही

- प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. २०
 अ) सध्याच्या युगात शारीरिक शिक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) अध्ययनाचे नियम व तत्वे स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
 अ) वाढ व विकासाच्या अवस्था स्पष्ट करा. कौमार्यावस्थेतील मानसिक व शारीरिक विकास स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) शारीरिक शिक्षणाची ध्येय व उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५
 अ) ऑलम्पिक चळवळीचा पूर्वीचा इतिहासाबद्दल सविस्तर स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) अध्ययन प्रकार सांगून अध्ययन वक्राबद्दल सविस्तर वर्णन करा.
- प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) २०
 अ) युवा ऑलिम्पिक स्पर्धा
 ब) अर्जुन पुरस्कार
 क) समाज आणि संस्कृती
 ड) व्यक्तीभेदाची कारणे
 इ) पॅरा ऑलिम्पिक स्पर्धा

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
History, Principles and Foundation of Physical Education and
Olympic Movement (BPED1101)**

Day & Date: Thursday, 01-01-2026
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) _____ is known as the father of western philosophy in physical education.

a) Rousseau	b) Plato
c) Aristotle	d) Zola
- 2) Arjun Awards is given to _____.

a) The player	b) The coach
c) The teacher	d) The team manager
- 3) Sheldon has introduced _____ types of human body.

a) Three	b) Four
c) Five	d) Two
- 4) _____ age depends upon classification of bones.

a) Anatomical	b) Chronological
c) Mental	d) None of these
- 5) Growth is not a _____ process.

a) Part	b) Instant
c) Continuous	d) None of these
- 6) _____ is the third highest civilian award.

a) Arjun	b) Dronacharya
c) Padma Bhushan	d) Padmavibhushan
- 7) There are _____ circles on Olympic flag.

a) 5	b) 6
c) 7	d) 8
- 8) Realism was first introduced by _____.

a) Plato	b) Zola
c) Freeman	d) Aristotle

- 9) _____ is the range of adolescence.
- a) 11 to 19 years
 - b) 21 to 29 years
 - c) 31 to 39 years
 - d) 41 to 49 years
- 10) The Olympic motto 'Fortius' means _____.
- a) Higher
 - b) faster
 - c) Stronger
 - d) None of these

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain the importance of physical Education in present era.
- b) Explain laws of learning.

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Explain the stages of growth and development. Write physical and mental development in adolescence stage.

OR

- b) Explain the aim and objectives of physical education.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Explain the history of Modern Olympic Movements.

OR

- b) Give the list of Learning Types and explain detail about Learning Curve.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) 20

- a) Youth Olympic Games
- b) Arjun Award
- c) Society and culture
- d) Causes of individual differences
- e) Para Olympic Games

बी.पी.एड. (सत्र - I) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Anatomy, Physiology Sports Medicine, Physiotherapy and
Rehabilitation (BPED1102)

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

୧୦

- Page 1 of 4

- ८) उजव्या फुफ्फुसाला ——— फुफ्फुस नलिका असतात.
 अ) ३ ब) २
 क) १ ड) यापैकी नाही
- ९) जेव्हा स्नायू थकतो त्यामध्ये ——— आम्ल (अॅसीड) तयार होते.
 अ) लॅक्टिक अॅसीड ब) फॉर्मिक अॅसीड
 क) प्राणवायू ड) पाणी
- १०) ——— हा स्नायूच्या प्रकारा पैकी एक आहे.
 अ) अस्थिभंग ब) हाडे
 क) अ व ब दोन्ही ड) हृदयाचे स्नायू

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- अ) क्रीडावैद्यक शास्त्राची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा. १०
 ब) अस्थिभंग (फॅक्चर) म्हणजे काय ते सांगून तीचे प्रकार स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या. (कोणताही एक)

- अ) पुर्नवसन म्हणजे काय ते सांगून भौतिक उपचाराची गरज, महत्त्व स्पष्ट करा. १५
 ब) निरनिराळ्या क्रीडा प्रकारातील इजा टाळण्यासाठी वापरावयाची संरक्षणात्मक साधने उदा. स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या. (कोणताही एक)

- अ) श्वसनसंस्थेची आकृती काढून भागांना नावे रचना व दुय्यम श्वसन स्पष्ट करा. १५
 ब) स्नायूचा थकवा म्हणजे काय? कारण, लक्षणे, उपाय स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) रक्त गोठणे
 ब) ऐच्छिक स्नायू
 क) अस्थिभंग व त्याची कारणे
 ड) प्रथमोपचार व्याख्या प्रथमोपचार पेटीतील साधने
 इ) मुरगळणे— ताण

२०

Seat No.	
-----------------	--

Day & Date: Saturday, 20-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- Page 3 of 4

- 9)** When muscle become fatigue – appears _____ acid.
- a) Lactic acid b) Formic acid
c) Oxygen d) Water
- 10)** _____ is a one of the muscle type.
- a) Bone fracture b) Bone
c) Both a & b d) Cardiac muscle

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain need and importance of sports medicine. **10**
- b) Explain fracture and its types in detail. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a) What is Rehabilitation and explain need and importance of Physiotherapy?

OR

- b) Explain various sports injury and explain protecting wear for prevent injury giving example?**

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Draw a diagram of respiratory system label the part, explain structure and explain second wind.

OR

- b) What is muscle fatigue explain causes, symptoms and treatment?**

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- Blood clotting
- Voluntary muscle
- What is fracture and causes
- Define first aid material first aid box
- Sprain and stress

Page 1 of 4

- [illegible]

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) आरोग्य शिक्षण आणि आरोग्य पर्यवेक्षण स्पष्ट करा.	१०
ब) शालेय जीवनात आरोग्य शिक्षणाची भूमिका काय.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) प्रदूषण म्हणजे काय? प्रदूषणाचे प्रकार याची यादी करा.
ब) घनकचरा प्रदूषणाच्या समस्या कोणत्या सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शासनाचे पर्यावरण व्यवस्थापन धोरण स्पष्ट करा.
ब) भारतातील आरोग्य समस्या कोणत्या स्पष्ट करा?

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) लव्वपणा आणि धोके
ब) घरगुती आणि औद्योगिक कचरा पुनर्वापर
क) आरोग्य शिक्षण म्हणजे काय.
ड) संसर्गजन्य रोग
इ) शालेय पोषण सेवा

Set

P

**B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Health Education and Environmental Studies (BPED1103)**

Day & Date: Tuesday, 23-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

10

- 1) Health is continuous _____.
a) Concept b) Management
c) Process d) None of the above
- 2) The skin makes _____ vitamin with the help of sun.
a) B b) A
c) D d) None of these
- 3) Sports maintain persons _____ health.
a) social and mental b) mental and physical
c) physical and social d) all of the above
- 4) The essential vitamin for strengthening teeth and gums is called _____.
a) D b) C
c) B d) A
- 5) The aim of _____ is to acquire the higher level of health from all people.
a) world research organisation
b) world health organisation
c) world nutrition organisation
d) None of these.
- 6) _____ factors influencing of Health.
a) Heredity b) Environment
c) Heath service d) All of these
- 7) _____ country discovered HIV virus.
a) France b) America
c) India d) Germany
- 8) The following _____ aspect is not related to food.
a) carbohydrates b) protein
c) vitamin d) malnutrition

- 9)** Cholera is a disease from _____ syndrome.
- a) Libero Colery b) Vibrio Colery
c) Gini Verm female d) None of these
- 10)** The best sight is through _____ vitamin.
- a) A b) B
c) D d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain the Health Education and health supervision. **10**
- b) What is the role of Health Education in school life? **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a) What is Pollution? list the types of pollution.
- OR**
- b) Explain in detail the problem of solid waste pollution.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Explain the government's environmental management policy.
- OR**
- b) Explain the health problems in India.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- Obesity and its hazard
- Domestic and Industrial waste recycling
- What is health Education
- Communicable diseases
- School Nutritional service

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - I) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर / नोव्हेंबर - २०२५
Organization, Administration and Sports Management (BPED1104)

वार, दिनांक: शुक्रवार, २६-१२-२०२५
 वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) क्रीडा व्यवस्थापनाचे प्रमुख ध्येय काय आहे?
 - अ) क्रीडा उपक्रमांचा संघटीत विकास
 - ब) फायदा कमावणे
 - क) मनोरंजन
 - ड) फक्त स्पर्धेपुरते
- २) खालीलपैकी कोणते क्रीडा व्यवस्थापनाचे एक प्रमुख कौशल्य आहे?
 - अ) रेखाचित्र
 - ब) नेतृत्व
 - क) नृत्य
 - ड) अभियांत्रिकी
- ३) शारीरिक शिक्षणात शिस्त आणि सुव्यवस्था राखण्याची जबाबदारी कोणाची आहे?
 - अ) विद्यार्थी नेता
 - ब) रखवालदार
 - क) प्रेक्षक
 - ड) मार्गदर्शक
- ४) शारीरिक शिक्षणात नियोजन ---- साठी मदत करते.
 - अ) उपक्रम टाळण्यासाठी
 - ब) संसाधने वाया घालवणे
 - क) पद्धतशीरपणे उद्दिष्टे साध्यकरणे
 - ड) मर्यादित सहभाग
- ५) कार्यालय व्यवस्थापन प्रामुख्याने कशाशी संबंधित आहे?
 - अ) अध्यापन
 - ब) खोल्यांची सजावट
 - क) प्रशासकीय कामाचे कार्यक्षम व्यवस्थापन
 - ड) विद्यार्थी शिस्त
- ६) शारीरिक शिक्षणातील अंदाजपत्रकाचे प्रमुख तत्व काय आहे?
 - अ) जास्तीतजास्त खर्च करणे
 - ब) मिळकत व खर्चाची जुळवणी
 - क) खर्चाला दुर्लक्षित करणे
 - ड) नियोजन टाळणे

- ७) चांगले अंदाजपत्रक हे ----- असते.
 अ) कठोर
 ब) किचकट आणि अवघड
 क) स्वतःच्या विचारांनी तयार केलेले
 ड) स्पष्ट आणि वास्तववादी
- ८) इनडोर सुविधेचे उदाहरण कोणते आहे?
 अ) ४०० मी. मैदान
 ब) फुटबॉल मैदान
 क) जिम्नॅशियम
 ड) गोल्फ कोर्स
- ९) उपकरणाची देखभाल का महत्वाची आहे?
 अ) टाकून देण्यासाठी
 ब) सुरक्षितता आणि टीकाऊपणा सुनिश्चित करण्यासाठी
 क) किंमत वाढविण्यासाठी
 ड) वापर टाळण्यासाठी
- १०) कोणत्या प्रकारच्या स्पर्धेत एका पराभवानंतर स्पर्धेतून बाहेर पडावे लागते?
 अ) साखळी
 ब) राउंड रॉबिन
 क) बाद पद्धत
 ड) संमिश्र पद्धत

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) स्पर्धांचे प्रकार स्पष्ट करा. १०
 ब) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाच्या पात्रता आणि जबाबदाऱ्या विशद करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शारीरिक शिक्षण कार्यक्रमात वेळापत्रकाचे महत्त्व काय आहे? सविस्तर स्पष्ट करा? १५
 ब) बाद पद्धतीने खेळल्या जाणाऱ्या कबड्डी स्पर्धेची ३९ संघ सहभागी, ४ क्रीडांगणे व २ दिवस स्पर्धा कालावधीची सविस्तर भाग्यपत्रिका तयार करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शारीरिक शिक्षण कार्यक्रमातील नियोजनाची तत्वे स्पष्ट करा. १५
 ब) शारीरिक शिक्षणातील संघटन आणि प्रशासनाचा अर्थ आणि महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) अंतरकुल स्पर्धा
 ब) चांगल्या अंदाजपत्रकाचे निकष
 क) नोंद वही
 ड) बहिर्गत स्पर्धा
 इ) क्रीडा साहित्याची निगा २०

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025**

Organization, Administration and Sports Management (BPED1104)

Day & Date: Friday, 26-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) What is the main aim of sports management?
 - a) Organized development of sports activities
 - b) Profit-making
 - c) Entertainment
 - d) Only for competition purposes

- 2) Which of the following is a key skill of sports management?
 - a) Drawing
 - b) Leadership
 - c) Dancing
 - d) Engineering

- 3) Who is responsible for maintaining discipline and order in physical education?
 - a) Pupil leader
 - b) Janitor
 - c) Audience
 - d) Coach

- 4) Planning in physical education helps in _____.
 - a) Avoiding activities
 - b) Wasting resources
 - c) Achieving objectives systematically
 - d) Limiting participation

- 5) What is office management primarily concerned with?
 - a) Teaching
 - b) Decorating rooms
 - c) Efficient handling of administrative work
 - d) Student discipline

- 6) What is a key principle of budgeting in physical education?
 - a) Spending as much as possible
 - b) Matching income with expenses
 - c) Ignoring expenditure
 - d) Avoiding planning

- 7) A good budget should be:
 - a) Rigid
 - b) Complex and unreadable
 - c) Based on own thoughts
 - d) Clear and realistic
- 8) Which is an example of an indoor facility?
 - a) 400 mtr track
 - b) Football
 - c) Gymnasium
 - d) Golf course
- 9) Why is equipment maintenance important?
 - a) To discard them
 - b) For ensuring safety and durability
 - c) To increase cost
 - d) To avoid usage
- 10) Which type of tournament involves elimination after one loss?
 - a) League
 - b) Round robin
 - c) Knock-out
 - d) Combination

Q.2 Answer the following questions.

a)	Explain types of tournaments.	10
b)	State the qualifications and responsibilities of physical education teacher.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a) What is the importance of time table in physical education programs? Explain in detail.

OR

- b) Prepare a detailed schedule of knock out kabaddi tournament having participation of 39 teams, 2 days and 4 grounds.**

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain the principles of planning in physical education program.

OR

- b) Explain in detail the meaning and importance of organization and administration in physical education.**

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- Intramural Competition
- Criteria of good budget
- Stock Register
- Extramural Competition
- Care of equipment's

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर — २०२५
Yoga Education (BPED1201)

वार, दिनांक: बुधवार, १७-१२-२०२५
 वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

१) योगाचा ——— हा घटक नाही.

अ) यम	ब) नियम
क) आसन	ड) प्रतिमान

२) अष्टांग योगात ——— घटकांचा समावेश होतो.

अ) यम	ब) धारणा
क) समाधी	ड) वरील सर्व

३) शुद्धीक्रियांचा प्रकार ——— आहे.

अ) आसन	ब) नियम
क) यम	ड) यापैकी नाही

४) एखादया गोष्टीवर काही काळाकरिता चित्त एकाग्र म्हणजे ——— होय.

अ) ध्यान	ब) समाधी
क) नियम	ड) धारणा

५) ध्यानाची परिपक्व अवस्था म्हणजे ———.

अ) आसन	ब) समाधी
क) ध्यान	ड) धारणा

६) शरीरात थंडावा निर्माण करणारा प्रकार होय.

अ) शीतकारी	ब) भ्रामरी
क) भस्त्रिका	ड) उज्जायी

७) एका विशिष्ट प्रकारची ताणस्थिती किंवा दाबस्थिती निर्माण करण्याची प्रक्रिया म्हणजे ——— होय.

अ) सिंह मुद्रा	ब) मुद्रा
क) बंध	ड) यापैकी नाही

८) महामुनी पतंजलीच्या अष्टांग योगात ——— सुत्रे आहेत.

अ) १००

ब) ९०

क) १५०

ड) १९५

९) कैवल्यपाद सुत्रे ——— आहेत.

अ) ४४

ब) ३४

क) ३८

ड) ४५

१०) अष्टांग योगात प्राणायाम ही ——— पायरी आहे.

अ) पाचवी

ब) सहावी

क) चौथी

ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) योगाचे विविध संप्रदाय (पंथ) कोणते? दोनचे स्पष्टीकरण द्या. १०

ब) अष्टांग योगाच्या अंगाची यादी देवून त्यातील आसन स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) आसन आणि प्राणायामाची व्याख्या सांगून शारीरिक शिक्षणामध्ये त्याची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) योगीक जीवनात आहाराचे महत्त्व विषद करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) बंध आणि मुद्रांचा अर्थ सांगून खेळामध्ये व शारीरिक शिक्षणामध्ये त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) शुद्धीक्रीयांची यादी करून त्यापैकी दोनचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) २०

अ) योगा आणि लवचिकता.

ब) रक्तभिसरण संस्थेवर प्राणायामाचा होणारा परिणाम.

क) सुर्यनमस्काराचे फायदे.

ड) मुद्राचे फायदे.

इ) दैनंदिन जीवनात योगाचे महत्त्व.

Seat
No.

Set P

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November – 2025
Yoga Education (BPED1201)**

Day & Date: Wednesday, 17-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

10

- 1) _____ is not the aspect of yoga.

a) Yam	b) Niyam
c) Aasan	d) Model
- 2) Ashtanga yoga includes the aspect of _____.

a) yam	b) dharana
c) samadhi	d) Above all
- 3) _____ The type of shudhikriya is.

a) Aasan	b) Niyam
c) Yam	d) None of these
- 4) Concentrate on particular thing for particular period is called _____.

a) Dhyan	b) Samadhi
c) Niyam	d) Dharana
- 5) The mature stage of Dhyan is _____.

a) Aasan	b) Samadhi
c) Dhyan	d) Dharana
- 6) Creating coolness in body is the type of _____.

a) Shitkari	b) Bharamani
c) Bhastrika	d) Ujjayi
- 7) A process of creating stress situation or pressure situation of a specific type means _____.

a) sinhamudra	b) mudra
c) bandha	d) None of above
- 8) There are _____ Formulas in Astang yoga of Mahamuni patanjali.

a) 100	b) 90
c) 150	d) 195
- 9) There are _____ Formulas of Kaivalyapad.

a) 44	b) 34
c) 38	d) 45

- 10)** Pranayam is the _____ step in Astang yoga.
- a) Five
 - b) Six
 - c) Fourth
 - d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

- a)** which are school of yoga? Explain any two of them. **10**
- b)** Give the list of part of Ashtangyog and Explain Asanas. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a)** Define the Asanas and pranayam Explain the need and importance in Physical Education.
- b)** Explain the importance of diet in yogic life.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

15

- a)** Write the Bandhas and mudaras explain the importance its in sports & Physical Education.
- b)** Give the list of shudhikriyas and Explain any two them.

Q.5 Write short notes. (Any Four)

20

- a)** Yoga & Flexibility
- b)** Effect of pranayam on Blood Circulation system
- c)** Benefits of Surya namaskar
- d)** Benefits of mudra
- e)** Importance of yoga in Daily Life

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर - २०२५
Educational Technology and Methods of Teaching in Physical Education (BPED1202)

वार, दिनांक: शुक्रवार, १९-१२-२०२५
 वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १०

- १) कोणतेही नवीन कौशल्य शिकवताना ——— ही पद्धत वापरतात.
 अ) विशिष्टाकडून सामान्याकडे ब) सोप्याकडून अवघडाकडे
 क) अवघडाकडून सोप्याकडे ड) वरील सर्व
- २) खेळाच्या सरावावेळी ——— चा वापर करतात.
 अ) मायनर गेम्स ब) लिडअप्स गेम्स
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ३) प्रभावी शिकवण्यासाठी ——— चा वापर करतात.
 अ) प्रात्यक्षिके ब) नृत्य
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ४) विद्यार्थ्यांना माहिती असलेल्या पूर्वीच्या ज्ञानाला पूर्णजीवीत करण्यासाठी ——— पद्धतीचा वापर करतात.
 अ) प्रात्यक्षिक ब) चर्चा
 क) व्याख्यान ड) नुतनिकरण
- ५) सूक्ष्म अध्यापनाची सुरुवात ——— येथे झाली.
 अ) अमेरिका ब) भारत
 क) जपान ड) यापैकी नाही
- ६) सर्व प्रथम सूक्ष्म अध्यापनात ——— यांनी सुरुवात केली.
 अ) प्रा. जोशी एस. डी ब) प्रा. ॲलन
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ७) नकाशा हे ——— साधन आहे.
 अ) दृक्श्राव्य ब) श्राव्य
 क) कृती ड) दृक्

- ८) श्रवण होणे व निरीक्षण होणे हे अध्यापन साहित्याद्वारे वाढते ----.
- अ) पुस्तके ब) जनरल
क) दृक्श्राव्य ड) यापैकी नाही
- ९) दृक्श्राव्य साधने ही शिक्षकांना ---- उपयोगी पडते.
- अ) वेळ घालविण्यासाठी
ब) विद्यार्थ्यांची अभिरुची वाढवते व विद्यार्थ्यांचे वर्गात लक्ष केंद्रीत करते.
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- १०) शैक्षणिक साधनाचा उपयोग अध्यापनासाठी ----.
- अ) अध्यापन अधिक आनंददायी होते
ब) विद्यार्थ्यांची प्रगती वाढत नाही
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) वैयक्तिक तयारी सविस्तर स्पष्ट करा.	१०
ब) विद्यार्थी नेतृत्व सविस्तर स्पष्ट करा.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) वर्गारचना व त्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) शैक्षणिक साधनाचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) पाठाची तत्त्वे व त्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) व्याख्यान पद्धत सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) प्रकल्प पद्धत
ब) पाहुण्याचे भाषण
क) आदेश पद्धत
ड) पूर्ण पद्धत
इ) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाचे गुणवैशिष्टे

Seat
No.

Set P

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Educational Technology and Methods of Teaching in Physical
Education (BPED1202)**

Day & Date: Friday, 19-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) _____ method is used for the teaching of any new skill.
 a) Special to simple b) Simple to complex
 c) Complex to simple d) None of these
- 2) At the time of game practice _____ is used.
 a) Myanmar game b) Ludo games
 c) Both a and b d) None of these
- 3) _____ is the step of effective teaching.
 a) Correction by teacher b) Dance
 c) Both a and b d) None of these
- 4) For the recovery of students' old knowledge use _____ method.
 a) Demonstration b) Discussion
 c) Lecture d) Renewal
- 5) Microteaching was initiated in _____.
 a) America b) India
 c) Japan d) None of these
- 6) _____ initiated microteaching lesson.
 a) Prof. Joshi S.D. b) Prof. Allen
 c) Both a and b d) None of these
- 7) Map is one of the _____ aid.
 a) Audiovisual teaching Aid b) Audio teaching aid
 c) Activity aids d) Visual teaching aid
- 8) Teaching aids which encourage both listening and observing function are called.
 a) Booklet b) Journals
 c) Audio-visual teaching d) None of these

- 9) Audio-visual aid help the teacher in _____.
a) Passing time quickly
b) Maintaining the interest and attention of the student in class room activity
c) Both a and b
d) None of these
- 10) _____ using teaching aids in the classroom.
a) Make learning more and interesting
b) Cannot improve student performance
c) Both a and b
d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain in details personal preparation. **10**
b) Explain in details student Leadership. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

- a) Explain in details class formation and its different types.
b) Explain in details importance of Teaching Aids.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

- a) Explain in details types and principles of lesson plan.
b) Explain in details Lecture method.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

- a) Project method
b) Guest speaker
c) Command method
d) Whole method
e) Qualities of Physical Education Teacher

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर - २०२५
Methods of Teaching School Subject
Marathi (BPED1203)

वार, दिनांक: सोमवार, २२-१२-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

१) मराठी विषयाच्या वार्षिक नियोजनात खालीलपैकी कोणत्या बाबींचा विचार केला जात नाही?

अ) वर्षभरात सुट्ट्या	ब) शैक्षणिक साधने
क) स्नेहसंमेलन	ड) मूल्यमापन तासिका

२) — हे आत्म प्रकटीकरणाचे प्रभावी साधन आहे.

अ) पद्य	ब) रचना
क) कथा	ड) श्रवण

३) मराठी विषयाचे पाठ्यपुस्तक कोणाला उपयुक्त ठरते?

अ) विद्यार्थ्यांसाठी	ब) शिक्षकांसाठी
क) पालकांसाठी	ड) वरील सर्व

४) पुढीलपैकी कोणत्या अध्यापन पद्धतीचा वापर काव्य अध्यापनासाठी करता येतो?

अ) व्याख्यान पद्धती	ब) तुलनात्मक पद्धती
क) चर्चा पद्धती	ड) वरील सर्व

५) पाठ्यक्रम व अभ्यासक्रम या बाबतचे खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?

अ) पाठ्यक्रम हा अभ्यासक्रमाचाच एक भाग असतो.
ब) अभ्यासक्रमात स्नेहसंमेलन व अभ्यासानुवर्ती उपक्रमांचा समावेश असतो.
क) पाठ्यक्रम हा अभ्यासक्रमापेक्षा विस्तृत असतो.
ड) शाळेतील सर्व अनुभवांचा समावेश अभ्यासक्रमात असतो.

६) मराठी-विषयाच्या शिक्षकाचे ज्ञान हे अद्यावत असण्यासाठी त्याने काय करावे?

अ) ग्रंथाचे वाचन
ब) सेवांतर्गत कार्यक्रमांमध्ये सहभाग
क) मराठी विषय शिक्षकांच्या संघटनेत सहभाग
ड) स्वतःचे उच्च शिक्षक सातत्याने चालू ठेवणे

- ७) विद्यार्थ्यांकडून सर्जनात्मक उत्तर घेण्यासाठी ——— स्वरूपाचे प्रश्न विचारावेत.
 अ) विषयाशी संबंधित प्रश्न ब) मुक्त प्रश्न
 क) अर्थाविष्कार करणारे प्रश्न ड) बंदिस्त प्रश्न
- ८) मराठी पद्य वाङ्मयात ——— हा आधुनिक काव्यप्रकार आहे.
 अ) सुनीत ब) बंडकाव्य
 क) सुभाषिते ड) वरील सर्व
- ९) प्रकट वाचनास ——— असे म्हणतात.
 अ) भावपूर्ण वाचन ब) मनोगत वाचन
 क) मुखवाचन ड) यापैकी नाही
- १०) शिक्षकाच्या नियोजनामुळे कोणत्या बाबीची बचत होते?
 अ) वेळ ब) पैसा
 क) श्रम ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) शालेय शिक्षणात मातृभाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०
 ब) लेखन व वाचन पद्धती स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) मराठी अध्यापनाच्या विविध पद्धती सांगून कोणत्याही दोन पद्धतीचे वर्णन करा. १५
 ब) मराठीचा इतर विषयांशी सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) दृक-श्राव्य साधनांची यादी देवून कोणत्याही तीन दृक-श्राव्य साधनांची मराठी अध्यापनात उपयोग स्पष्ट करा. १५

किंवा

- ब) मराठी अध्यापनाच्या हेतु, उद्दिष्टे व तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) पाठ टाचन या विषयी थोडक्यात लिहा. २०
 ब) व्याख्यान पद्धती
 क) श्रवण व भाषण या कौशल्याचा विकास कसा कराल ते सांगा.
 ड) मराठी शिक्षकांपुढील आव्हाने कोणती ते नमुद करा.
 इ) घटक चाचणी महत्त्व स्पष्ट करा.

Set	P
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	1
7	1
8	1
9	1
10	1
11	1
12	1
13	1
14	1
15	1
16	1
17	1
18	1
19	1
20	1
21	1
22	1
23	1
24	1
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

कमाल गुणः ८०

अ) काव्य ब) गद्य
क) व्याकरण ड) उद्देश

- ८) ——— यह भाषा शिक्षा की प्राचीनतम प्रणाली है।
 अ) व्याकरण अनुवाद ब) डॉ. वेस्ट
 क) रचना विधी ड) प्रत्यक्ष
- ९) भाषा का पाँचवा कौशल ——— को मानते हैं।
 अ) भाषण ब) अनुवाद
 क) लेखन ड) श्रवण
- १०) अध्यापन प्रयुक्तियों में ——— सब से महत्त्वपूर्ण साधन है।
 अ) प्रश्न ब) पद्य
 क) गद्य ड) मुल्यमापन

- प्र.२ निम्नलिखित सवालों के जवाब लिखिए। १०
 अ) हिंदी का अन्य विषयों से संबंध बताए। १०
 ब) माध्यमिक पाठ्यक्रम में त्रिभाषा सूत्र के अनुसार हिंदी का स्थान बताए।
- प्र.३ निम्नलिखित सवाल का जवाब लिखिए। (कोई एक) १५
 अ) डॉ. वेस्ट प्रणाली विस्तार में स्पष्ट कीजिए।
 अथवा
 ब) शिक्षा साधनों के प्रकार बताकर कोई दो प्रकार उदाहरणसह विस्तार में लिखिए।
- प्र.४ निम्नलिखित सवाल का जबाब लिखिए। (कोई एक) १५
 अ) हिंदी शिक्षा के सामान्य उद्देश विस्तार में लिखिए।
 अथवा
 ब) पद्य शिक्षा की विधी विस्तार में लिखिए।
- प्र.५ निम्नलिखित सवालों के जबाब संक्षेप में लिखिए। (कोई चार) २०
 अ) निदानात्मक परीक्षा।
 ब) हिंदी अध्यापक का व्यावसायिक विकास।
 क) मौन वाचन।
 ड) भाषा प्रयोगशाला।
 इ) श्रवण।

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Methods of Teaching School Subject
English (BPED1205)**

Day & Date: Monday, 22-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Tools to develop professional growth of English teacher is _____.
 a) Refresher course
 b) Research
 c) Study of Professional article
 d) All of the above
- 2) _____ means telling a story related to the teaching English language.
 a) Illustration
 b) Narration
 c) Drilling
 d) None of these
- 3) _____ is the intimate friend of a teacher.
 a) Film strip
 b) Picture
 c) Chalk -Board
 d) Charts
- 4) Qualities of English teacher are _____.
 a) Honesty
 b) Best Observer
 c) Character
 d) All of the above
- 5) Television is an example of _____ aid.
 a) Audi-Visual
 b) Supporting
 c) Audio
 d) Visual
- 6) _____ method is a method in which mother tongue is used to teach English language.
 a) The Direct method
 b) Grammar Translation
 c) Dr. West's method
 d) None of these
- 7) _____ Develops pronunciation Skill.
 a) Writing
 b) Reading
 c) Watching
 d) None of these

- 8) Importance of English in school curriculum _____.
 a) International Language
 b) English as a Library Language
 c) For competitive Examination
 d) All of the above
- 9) _____ are the types of visual aids.
 a) Non - projective visual aid b) Projective Visual Aid
 c) Both a and b d) None of these
- 10) Objectives of Teaching of Poetry _____.
 a) To develop the aesthetic qualities
 b) To develop power of appreciation
 c) To develop the students to develop interest
 d) All the above

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain Grammar Translation method. **10**
 b) Explain explanation method. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Give qualification and qualities of a good teacher.
 b) Explain objectives of teaching prose in English.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Explain instructional aids in teaching English.

OR

- b) Explain importance of English in School curriculum as a foreign language.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

20

- a) English teacher Association
 b) Explanation -Technique in teaching English
 c) Types of Reading
 d) Unit test Construction
 e) Teaching of Poetry

Page 1 of 4

- ८) खालीलपैकी कोणती अध्यापनाची प्रयुक्ती नाही?
- अ) प्रश्नोत्तरे ब) नाट्यीकरण
क) आर्थिक ड) स्पष्टीकरण
- ९) व्यक्तिगत आणि सामूहिक हे अध्यापन ——— चे प्रकार आहेत.
- अ) मुल्ये ब) तंत्रे
क) सुत्रे ड) इतिहास
- १०) संग्रहालयात ——— चा समावेश असतो.
- अ) चित्रे ब) शिल्पे
क) साधने ड) सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) इतिहास विषयाचा भूगोल व विज्ञान या विषयांशी सहसंबंध स्पष्ट करा. १०
ब) शालेय अभ्यासक्रमातील इतिहास विषयाचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) चांगल्या इतिहास शिक्षकाची कोणती गुणवैशिष्ट्ये आहेत? सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

- ब) इतिहास विषय अध्यापनासाठी कोणती शैक्षणिक साधने उपयोगात येतात? यापैकी कोणतीही दोन शैक्षणिक साधने सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) इतिहास अध्यापनासाठी कोणते अध्यापन साहित्य वापरले जाते? यापैकी कोणतीही दोन अध्यापन साधने सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) माध्यमिक स्तरावर इतिहास अध्यापनाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) इतिहास शिक्षक संघटना
ब) घटक चाचणी
क) इतिहास मंडळ
ड) इतिहासाचे प्रकार
इ) नाटयीकरण

**Seat
No.**

Set	P
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	1
7	1
8	1
9	1
10	1
11	1
12	1
13	1
14	1
15	1
16	1
17	1
18	1
19	1
20	1
21	1
22	1
23	1
24	1
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Methods of Teaching School Subject
History (BPED1206)**

Day & Date: Monday, 22-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

10

- 1) _____ is the memory of a nation or a race.

a) English	b) History
c) Maths	d) Geography
- 2) Ancient, medieval and modern are the _____ of History.

a) Types	b) Objectives
c) Techniques	d) Maxims
- 3) According to _____ History is house of all subject.

a) E. H. Carr	b) Dr. Trevelyan
c) H.G. Wells	d) Burk Hard
- 4) Students love _____ teller teacher.

a) Essay	b) Philosophy
c) Story	d) Mathematics
- 5) In _____ pronunciation must be very clear.

a) Project Method	b) Source Method
c) Discussion	d) Narration Method
- 6) _____ is pioneer of project method.

a) Herodotus	b) Burk Hard
c) H. G. Wells	d) John Dewey
- 7) _____ method is teacher centered.

a) Narration	b) Project
c) Lecture	d) Discussion
- 8) From the following which is not a device of teaching?

a) Question and answer	b) Dramatization
c) Economic	d) Explanation

- 9)** Individual and group are the types of teaching _____.
a) Values b) Techniques
c) Maxims d) History
- 10)** Museum includes _____.
a) Paintings b) Sculptures
c) Tools d) All of these

Q.2 Answer the following questions.

a)	Explain the correlation of History with geography and Science subject.	10
b)	Explain the importance of History in school curriculum.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- Which qualities are required for a good History teacher? Discuss in detail
- Which teaching aids are used for teaching history? Explain any two of them in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Which instructional materials are used in teaching history? explain any two of them in detail.

OR

- b) Explain the objectives of teaching History at secondary level.**

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- a) History teacher organization
- b) Unit test
- c) History club
- d) Kinds of History
- e) Dramatization

Seat
No.

Set P

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर - २०२५
Methods of Teaching School Subject
Geography (BPED1207)

वार, दिनांक: सोमवार, २२-१२-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

१) 'भूगोल स्थानाचे शास्त्र आहे' असे — यांचे मत आहे.

अ) मॅकिंडर	ब) फेअरग्रीव्ह
क) वॉकर	ड) ब्लाच

२) मुळ हुबेहुब आकृती म्हणजे होय.

अ) प्रतिकृती	ब) रेडिओ
क) ध्वनिमुद्रक	ड) फळा

३) 'फादर ऑफ द जिऑग्राफी' यांना म्हणतात.

अ) हंबोल्ट	ब) कार्लरिटर
क) हिरोडोटस	ड) पायथागोरस

४) भूगोल शिकवण्यासाठी — शैक्षणिक साहित्य आवश्यक आहेत.

अ) नकाशा	ब) ग्लोब्स
क) अटलासेस	ड) वरील सर्व

५) भूगोल अध्यापनाकरीता वापरल्या जाणाऱ्या श्राव्य साधनांचे नाव आहे.

अ) चित्रफिती	ब) चित्रपट
क) रेडिओ	ड) यापैकी नाही

६) विद्यार्थी व्ही आकाराच्या दरीची व्याख्या सांगतो हे स्पष्टीकरण विधान — उद्दिष्टे होय.

अ) कौशल्य	ब) ज्ञान
क) आकलन	ड) उपयोजन

७) कोणत्याही नैसर्गिक विभागाचे अध्यापन करण्याकरिता ही अध्यापन पद्धत वापरतात.

अ) प्रयोगशाळा	ब) गोष्ट
क) व्याख्यान	ड) प्रकल्प

- ८) भूगोल अभ्यास केंद्रस्थानी ---- आहे.
 अ) प्राणी ब) मानव
 क) 'अ' आणि 'ब' ड) यापैकी नाही
- ९) भूगोल खोलीचा फायदा ---- हा आहे.
 अ) साधनांच्या निर्मितीस वाव ब) साधनांची सुरक्षितता
 क) भौगोलिक वातावरण निर्मिती ड) वरील सर्व
- १०) भूगोल शिकवण्याच्या पद्धतीमध्ये ---- थेट निरीक्षण आणि अनुभव यांचा समावेश असतो.
 अ) व्याख्यान ब) क्षेत्रीय कार्य
 क) चर्चा ड) प्रकल्प

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) भूगोल शिक्षकाची पात्रता आणि गुण काय आहे ते लिहा. १०
 ब) भूगोलाची व्याप्ती आणि वर्णन स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) भूगोल शिकवण्याची साधने आणि तंत्रे स्पष्ट करा. १५
 ब) भूगोलातील विविध प्रकारचे शिक्षण अनुभव कोणते आहेत?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) भूगोल विषय अध्यापन पद्धतीची यादी करा व त्यापैकी दोन स्पष्ट करा. १५
 किंवा
 ब) माध्यमिक स्तरावरील भूगोल अध्यापनाची ध्येय आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) भूगोल मंडळ २०
 ब) भूगोलाच्या आधुनिक तंत्रे
 क) अध्यापन साहित्य
 ड) भूगोल कक्षाचे महत्त्व आणि उपयोग
 इ) भूगोल व इतिहास सहसंबंध

**Seat
No.**

Set P

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Methods of Teaching School Subject
Geography (BPED1207)**

Day & Date: Monday, 22-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The candidates should read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

10

- 1) 'Geography is the science of place' is the opinion of _____.
a) Makidar b) Fairgrive
c) Walker d) Blach
- 2) A design similar to original things means.
a) Model b) Radio
c) Tap – recorder d) Board
- 3) _____ called 'Father of Geography'.
a) Humbolt b) Karlriter
c) Hirodotas d) Pythagorus
- 4) _____ are essential instructional materials for teaching Geography.
a) Maps b) Globes
c) Atlases d) All of the above
- 5) The name of the audio devices for teaching geography is _____.
a) Filmstrips b) Films
c) Radio d) None of these
- 6) The student tells the definition of V-shape valley this is the specification of Objectives.
a) Skills b) Knowledge
c) Understanding d) Application
- 7) To teach any natural unite_____ teaching method is used.
a) Laboratory b) Story
c) Lecture d) Project
- 8) The Centre in Geography study is _____.
a) Animal b) Human beings
c) a) & b) d) None of these

- 9) The advantage of Geography room is _____.
a) Creative new tool is
b) Secure devices
c) Creating a Geographical environment
d) All of above
- 10) The _____ method of teaching Geography involves direct observation and experience.
a) lecture
b) Fieldwork
c) Discussion
d) Project

Q.2 Answer the following questions.

- a) What are the qualifications and qualities of a Geography teacher. **10**
b) Explain the scope and description Geography. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) **15**

- a) Explain device's and techniques of teaching Geography.
b) What are the different types of learning experiences in Geography.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **15**

- a) List the various methods of teaching Geography and explain two of them in details.
b) Explain aims and objectives of teaching Geography at secondary level.

Q.5 Write short note. (Any Four) **20**

- a) Geography club
b) Modern trends of Geography
c) Teaching aids
d) Importance and utilization of geography room
e) Co-relation between Geography and history.

Seat No.	
-----------------	--

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Methods of Teaching School Subject
Science (BPED1211)

वार, दिनांक: सोमवार, २२-१२-२०२५

कमाल गुणः ८०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

୧୦

- १) ——— पद्धतीत कमी वेळेत जास्त माहिती सांगितली जाते.
अ) प्रकल्प ब) व्याख्यान
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- २) पाठ नियोजनात ——— बाबींचा समावेश होत नाही.
अ) पद्धती ठरविणे ब) शैक्षणिक साधनांचा उल्लेख संभाळणे
क) गृहपाठ ड) लागणाऱ्या तासिकांचा समावेश
- ३) ——— या पद्धतीला शास्त्र अध्यापनात प्रमुख स्थान आहे.
अ) प्रयोगशाळा ब) कथन
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ४) शास्त्र अध्यापनामुळे कोणती गरज भासते?
अ) व्यक्तिगत ब) सामाजिक
क) राष्ट्रीय ड) वरील सर्व
- ५) माध्यमिक शास्त्र शिक्षकाचे शैक्षणिक पात्रता काय आहे?
अ) डि.एड
ब) बी.एस.सी
क) बी.एस.सी. बी.एड किंवा बी.एस.सी. बी.पी.एड
ड) यापैकी नाही
- ६) आज आपण काय शिकणार आहोत हे नेमक्या व स्पष्ट भाषेत सांगणे म्हणजे ———.
अ) प्रस्तावना ब) मूल्यमापन
क) स्पष्टीकरण ड) हेतू कथन

- ७) शास्त्र मेळाव्याचे स्वरूप ——— प्रकारचे आहे.
 अ) स्पर्धा घेतली जाते ब) प्रदर्शन राबविले जाते
 क) परिसंवाद घेतला जातो ड) वरील सर्व
- ८) शास्त्रमेळावे या अभ्यासन्युवर्ती कार्यक्रमाचा उगम ——— येथे झाला.
 अ) जपान ब) भारत
 क) अमेरिका ड) वरील सर्व
- ९) ——— यांनी स्वयंशोधन पद्धती शोधून काढली.
 अ) डॉ. एच. ई. आर्मस्ट्रॉंग ब) पॅव्हाल
 क) स्किनर ड) यापैकी नाही
- १०) शास्त्र विषयामध्ये टि.व्ही चा ——— यासाठी फायदा होतो.
 अ) शास्त्राबद्दल रुची निर्माण करणे
 ब) शास्त्रीय दृष्टीकोन विकसित करणे
 क) थोड्या वेळेत भरपूर माहिती देणे
 ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) शास्त्राची स्वरूप व व्याप्ती लिहा. १०
 ब) उपचारात्मक अध्यापन स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५

- अ) शास्त्र शिक्षकाची पात्रता व गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) शास्त्र शिक्षकाचे संघटन व व्यावसायिक विकास सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५

- अ) शास्त्र विषयाचे पाठ नियोजन स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) शास्त्राच्या चांगल्या पाठ्यपुस्तकाचे निकष स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) २०

- अ) शास्त्र मंडळ
 ब) शास्त्र जत्रा
 क) आकाश निरीक्षण
 ड) शालेय बगीचा
 इ) शास्त्र प्रदर्शन

Set

P

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Methods of Teaching School Subject
Science (BPED1211)**

Day & Date: Monday, 22-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

10

- 1) _____ method tells maximum information in minimum.
a) Project
b) Lecture Method
c) Both a and b
d) None of these
- 2) _____ does not include in lesson plan.
a) To select method
b) To include teaching aids
c) Assignment
d) Required period
- 3) _____ method has prime place in science teaching.
a) Experiment
b) Narration
c) Both a and b
d) None of these
- 4) Which needs are fulfilled by science teaching.
a) Personal
b) Social
c) National
d) All of these
- 5) What is the educational qualification of secondary school science teacher.
a) D.Ed
b) B.Sc
c) B.Sc. B.Ed or B.Sc. B.P.Ed
d) None of these
- 6) Revision of previous knowledge is _____.
a) Introduction
b) Evaluation
c) Explanation
d) Statement of the aim
- 7) Nature of science organization is _____.
a) Competition
b) Exhibition
c) Seminar
d) All of these
- 8) The origin of science organization was in _____.
a) Japan
b) India
c) America
d) None of these

- 9) _____ Found Heuristic method.
a) Dr. H.E. Armstrong b) Pavlov
c) Skinner d) None of these
- 10) T.V. helps in science subject for _____.
a) To create interest
b) To develop scientific attitude
c) Maximum information in maximum time
d) All of these

Q.2 Answer the following questions.

- a) Explain nature and scope of science. **10**
b) Explain Remedial Teaching. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Write essential qualification and qualities of Science Teacher.

OR

- b) Explain science teacher organization and its role in professional development.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Explain science lesson plan.

OR

- b) Write characteristic of good text book of science.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

20

- a) Science club
b) Science fair
c) Observation of the sky
d) School gardening
e) Science exhibition

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी.पी.एड. (सत्र - II) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर - २०२५
Methods of Teaching School Subject
Mathematics (BPED1212)

वार, दिनांक: सोमवार, २२-१२-२०२५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०६:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) शैक्षणिक साधनाचा उपयोग अध्यापनासाठी ---- होतो.
अ) अध्यापन अधिक आनंददायी होते
ब) विद्यार्थ्यांची प्रगती वाढत नाही
क) अ आणि ब दोन्ही
ड) यापैकी नाही
- २) विद्यार्थ्यांना विविध कृती करण्याची संधी ---- मुळे प्राप्त होते.
अ) नोट्स लिहल्यामुळे
ब) दृकश्राव्य साधन वापरल्यामुळे
क) शिक्षकांचे व्याख्यान ऐकल्यामुळे
ड) वरील सर्व
- ३) गणित खोली तयार करणे हा भाग ---- पद्धतीने करता येईल.
अ) अवगामी
ब) प्रायोगिक
क) प्रकल्प
ड) यापैकी नाही
- ४) मूल्यमापन कार्यक्रमाची पहिली पायरी ---- आहे.
अ) साधने निवडणे
ब) गुणदान करणे
क) उद्दिष्टे ठरविणे
ड) वरील सर्व
- ५) शिक्षक हावभाव व हालचाल हे उपकौशल्य प्रामुख्याने ---- कौशल्यात येते.
अ) प्रश्न सादर करणे
ब) चेतक बदल
क) स्पष्टीकरण
ड) प्रबलन
- ६) पाठाचा प्रारंभ या कौशल्यात ---- हे उपकौशल्य येते.
अ) स्पष्टीकरणातील दुवे
ब) लक्षवेधक प्रेरणा
क) प्रबलन
ड) यापैकी नाही

- ७) सूक्ष्म अध्यापन संबंधित अमेरिकेत स्टॉफोर्ड विद्यापीठात ---- यांनी प्रयत्न केले.
- अ) ऑलन ब) रामन
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ८) फळयांचा ----- हा प्रकार नाही.
- अ) साधा फळा ब) चित्र फळा
क) पलॅनल फळा ड) गुंडाळी फळा
- ९) गणित शिक्षकांच्या व्यवसायिक विकासासाठी सेवातर्गत प्रशिक्षणात ---- कार्यक्रम नसतो.
- अ) उन्हाळी वर्ग ब) कृतिसत्र
क) गणित शिक्षक शिक्षण पद्धती ड) वरील सर्व
- १०) गणित शिक्षक संघटनेचे कार्य ----- आहे.
- अ) वर्षभर गणिताविषयी उपक्रम राबवणे
ब) प्रज्ञावान विद्यार्थींचा शोध घेणे
क) शिक्षकांना सन्मान व पुरस्कार देणे
ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) माध्यमिक शाळेत गणिताची ध्येय व उद्दिष्टे लिहा.	१०
ब) गणिताची स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) अध्यापनाची साधने स्पष्ट करा.
ब) गणित शिक्षकाची गूणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) गणित अध्यापनाची कोणतीही एक पद्धत स्पष्ट करा
ब) गणितातील सहशालेय उपक्रम स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) संपादन चाचणी
ब) नैदानिक चाचणी
क) उपचारात्मक चाचणी
ड) प्रश्नांचे प्रकार
इ) परिक्षेचे प्रकार

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Methods of Teaching School Subject
Mathematics (BPED1212)**

Day & Date: Monday, 22-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Using teaching aids in the classroom _____.
 a) Make learning more interesting
 b) Cannot improve student performance
 c) Both a) and b)
 d) None of these
- 2) The pupils get various opportunities of doing various activity by _____.
 a) Writing notes
 b) Using audiovisual aid
 c) Listening teacher lecture
 d) All of these
- 3) Preparing mathematics room will be made by _____ method.
 a) Deductive
 b) Experiment
 c) Project
 d) None of these
- 4) The first step of evaluation programmer is _____.
 a) Tool selection
 b) Markating
 c) Decide objective
 d) All of these
- 5) Teacher movement gestures is subskill of _____ skill.
 a) Questioning
 b) Stimulus Variation
 c) Explanation
 d) Reinforcement
- 6) Set Induction skill include _____ sub skill.
 a) Explanatory skill
 b) Focussing motivation
 c) Reinforcement
 d) None of these
- 7) _____ Tried about microteaching in American Stanford University.
 a) Allon
 b) Raman
 c) A and B Both
 d) None of these
- 8) _____ is not a type of board.
 a) Simple board
 b) Picture board
 c) Flannel board
 d) Rollup board

9) _____ programmer is not included in the in service training for professional development of Mathematics teacher.

- a) Summer class
- b) Workshop
- c) Mathematica teacher education method
- d) All of these

10) _____ is a function of Mathematics teacher organization.

- a) Implementing various activities in year about maths
- b) To find out talent students
- c) To gives honer and awards to teacher
- d) All of these

Q.2 Answer the following questions.

- a) Write Aims and objectives of teaching mathematics at secondary school. **10**
- b) Explain in details nature and scope of Mathematics. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Explain in details Teaching Aids
- b) Explain in details qualities of mathematics teacher.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Explain any one method of teaching mathematics.
- b) Explain in details co-curricular activities of Mathematics.

Q.5 Write short notes. (Any Four) 20

- a) Achievement test
- b) Diagnostic test
- c) Remedial teaching
- d) Types of question
- e) Types of examination

७) ——— च्या अभावी सांधे दूखी आणि स्नायूंमध्ये जखडण होते.
 अ) लवचिकता ब) शक्ती
 क) वेग ड) ताकद

८) ——— ही सतत चालणारी प्रक्रिया आहे.
 अ) ताकद ब) निरामयता
 क) वेग ड) समतोल

९) वेग ही ——— क्षमता आहे.
 अ) वातनिरपेक्षी ब) वातपेक्षी
 क) लयबद्ध ड) शक्ती

१०) कौशल्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेचे एकूण ——— घटक आहेत.
 अ) चार ब) पाच
 क) सहा ड) सात

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) क्रीडा मंडळाची गरज आणि महत्त्व सांगा. १०
 ब) वजन व्यवस्थापनात आहार आणि व्यायामाची भूमिका स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) निरामयतेचे आयाम सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) कौशल्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेचे घटक सोदाहरण सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १५

अ) भिन्न वयोगटासाठी भिन्न व्यायाम प्रशिक्षण कार्यक्रम ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) शारीरिक उपक्रमाचे आरोग्याला होणारे फायदे सांगा

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) २०

अ) ओपन जीम
 ब) वातपेक्षी व्यायाम
 क) टारगेट हार्ट रेट
 ड) दैनंदिन उष्मांक सेवन व खर्च
 इ) विशिष्ट जागेतील चरबी कमी करणे

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B.P.Ed. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Contemporary issues in Physical Education: Fitness, Wellness,
Sports Nutrition and Weight Management (BPED1213)**

Day & Date: Wednesday, 24-12-2025
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Running, Cycling, Swimming can help to develop _____ Capacity.
 - a) Anaerobic
 - b) Aerobic
 - c) a & b both
 - d) None of these
- 2) Which calory equation is useful to lose weight?
 - a) ↓ Intake + ↑ expenditure
 - b) ↑ Intake + ↓ expenditure
 - c) ↑ Intake + ↑ expenditure
 - d) ↓ Intake + ↓ expenditure
- 3) _____ are much easier than free weight.
 - a) Machine weight
 - b) Cross training
 - c) Resistance training
 - d) Circuit training
- 4) Which is not a micronutrient?
 - a) Water
 - b) Minerals
 - c) Vitamins
 - d) Protein
- 5) Who's role is important in weight management?
 - a) Society
 - b) Family
 - c) Relatives
 - d) Friends
- 6) _____ is an ability to react to a stimulus quickly.
 - a) Speed
 - b) Reaction time
 - c) Balance
 - d) Strength
- 7) Lack of _____ refers to joint pain and muscle stiffness.
 - a) Flexibility
 - b) Power
 - c) Speed
 - d) Strength
- 8) _____ is an ongoing process.
 - a) Strength
 - b) Wellness
 - c) Speed
 - d) Balance

- 9)** Speed is an _____ ability
- a) Anaerobic b) Aerobic
c) Rhythmic d) Power
- 10)** Skill related physical fitness consists of _____ components.
- a) Four b) Five
c) Six d) Seven

Q.2 Answer the following questions.

- a) State the need and importance of sports club. **10**
- b) Explain the role of diet and exercise in weight management. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain the dimensions of wellness in detail.
- OR**
- b)** Explain the SRPF components with suitable examples.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain the concept of designing different fitness training program for different age groups in detail.
- OR**
- b)** Give the health benefits of physical activity.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- Open Gym
- Aerobic exercises
- Target Heart Rate
- Daily calories intake and expenditure
- Spot reduction

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी.पी.एड. (सत्र - III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर / नोव्हेंबर — २०२५
Sports Training (BPED2301)

वार, दिनांक : बुधवार, २९-१०-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) सांध्यातील हालचालीचा विस्तारित कोण म्हणजे ——.

अ) गती	ब) लवचिकता
क) दमदारपणा	ड) दिशाभिमुखता
- २) शटल रन द्वारे —— चाचणीचे मापन केले जाते.

अ) स्फोटकशक्ती	ब) दमदारपणा
क) चपळता	ड) गती
- ३) प्रशिक्षणाच्या वेळी बाबींचे प्रात्यक्षिक —— द्वारे दाखवल्याने परिणामकारक ठरते.

अ) ब्लॅक बोर्डवर (फळा)	ब) कागदावर
क) स्लाइड शो	ड) वरीलपैकी सर्व
- ४) भिंतीला ढकलणे हे —— उदाहरण आहे.

अ) आयसोमेट्रिक	ब) आयसोटोनिक
क) एकसेंट्रिक	ड) बॅलिस्टिक
- ५) पायाची ताकद —— मुळे सुधारते.

अ) उडया मारणे	ब) स्कॉट ट्रस्ट
क) पुश अपस्	ड) चिन अपस्
- ६) मायक्रो सायकलचा कालावधी —— असते.

अ) १४ दिवस	ब) तीन महिने
क) सहा महिने	ड) एक आठवडा
- ७) फार्टलेक प्रशिक्षणाचा शोध आणि स्वीकार पहिल्यांदा —— येथे केला गेला.

अ) यु.एस.ए	ब) स्वीडन
क) इंग्लंड	ड) भारत

- ८) भाराचे ——— घटक आहेत.
- अ) एक ब) दोन
क) तीन ड) चार
- ९) फार्टलेक प्रशिक्षण हे एक प्रकारचे प्रशिक्षण आहे ज्यामध्ये व्यायामाच्या ——— आणि कालावधीत फरक केला जातो.
- अ) तीव्रता ब) वारंवारता
क) प्रकार ड) कालावध
- १०) क्रीडा प्रशिक्षणाच्या प्राथमिक घटकांमध्ये सामर्थ्य, गती, सहनशक्ती, समन्वय, लवचिकता, चपळता, शक्ती आणि ——— यांचा समावेश होतो.
- अ) प्रतिक्रिया वेळ ब) गती
क) सहनशक्ती ड) सामर्थ्य

२०

- अ) क्रीडा प्रशिक्षणाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
ब) खेळ प्रशिक्षणाची ध्येय आणि उद्दिष्टे काय आहेत लिहा.

१५

- अ) चक्रीय प्रशिक्षण आणि मध्यांतर प्रशिक्षण सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) क्रीडा कामगिरीमध्ये रणनीतिक प्रशिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा आणि त्याच्या पध्दतींचे वर्णन करा.

१५

- अ) शारीरिक क्षमता घटकांची यादी करून त्यापैकी एक घटक विकसित करण्याच्या प्रशिक्षण पद्धती स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) प्रशिक्षण भार परिभाषित करा आणि त्याचे प्रकार तपशीलवार स्पष्ट करा.

२०

- अ) फार्टलेक ट्रेनिंग
ब) रणरिती प्रशिक्षण
क) तीव्रतेची तत्त्वे
ड) लवचिकता
इ) वजन प्रशिक्षण

Set

P

**B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Sports Training (BPED2301)**

Day & Date: Wednesday, 29-10-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

10

- 1) Range of movement of the joint is called _____.
 - a) Speed
 - b) Flexibility
 - c) Endurance
 - d) None of these
- 2) Shuttle run test measure _____.
 - a) Explosive Strength
 - b) Endurance
 - c) Agility
 - d) None of these
- 3) Demonstration is effectiveness through _____ while training.
 - a) On Black Board
 - b) On paper
 - c) Slide show
 - d) Above all
- 4) Pushing the wall is an _____ example.
 - a) Isometric
 - b) Isotonic
 - c) Eccentric
 - d) Ballistic
- 5) Leg strength can be best improved by _____.
 - a) Skipping
 - b) Squat trust
 - c) Push - ups
 - d) Chin - ups
- 6) Duration of micro cycle is _____.
 - a) 14 days
 - b) Three months
 - c) Six months
 - d) One week
- 7) Discovery and adoption of fartlek training for the first time _____ done here.
 - a) U.S.A.
 - b) Sweden
 - c) England
 - d) India
- 8) There are _____ factors of load.
 - a) One
 - b) Two
 - c) Three
 - d) Four

- 9) Fartlek training is a type of training that involves varying the _____ and duration of exercise.
- a) Intensity
 - b) Frequency
 - c) Type
 - d) Duration
- 10) The primary components of sports training include strength, speed, endurance, coordination, flexibility, agility, power, and _____.
- a) Reaction Time
 - b) Speed
 - c) Endurance
 - d) Strength

Q.2 Answer the following questions. 20

- a) Explain the principle of sports training.
- b) Write aims and objectives of sports training.

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Explain the circuit training and interval training in detail.

OR

- b) Explain the role of tactical training in sports performance and describe its methods.

Q.4 Answer the following question. (Any One) 15

- a) List the components of physical fitness explain in detail. Method to improve any one component.

OR

- b) Write a define of training load and explain its types in detail.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) 20

- a) Fartlek training
- b) Tactical training
- c) Principal of intensity
- d) Flexibility
- e) Weight training

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी.पी.एड. (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Computer Applications in Physical Education (BPED2302)

वार, दिनांक: शुक्रवार, ३१-१०-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) १ बाईट = ———.

अ) ८ बाईट	ब) ४ बाईट
क) १० बाईट	ड) १ बाईट
- २) ऑप्टिकल डिस्क हे ——— चे उदाहरण आहे.

अ) प्राथमिक साठवणूक साधन	ब) दुय्यम साठवणूक साधन
क) अ व ब दोन्ही	ड) यापैकी नाही
- ३) खालीलपैकी कोणता प्रिंटरचा प्रकार आहे?

अ) इंकजेट	ब) लेजर
क) थर्मल	ड) सर्व पर्याय योग्य
- ४) स्प्रेड शीट किंवा एक्सेल शीटच्या उभ्या रेषांना ——— म्हणतात.

अ) निवेश साधने	ब) स्तंभ/कॉलम
क) निर्गत साधने	ड) वरील सर्व
- ५) रॅम ही ——— स्मरण शक्ती आहे.

अ) कायम	ब) तात्पुरती
क) सी.पी.यू	ड) यापैकी नाही
- ६) ए. एल. यु (गणितीय व तार्किक संकलन विभाग) हा ——— भाग आहे.

अ) निवेश साधने	ब) निर्गत साधने
क) सी.पी.यू	ड) वरील सर्व
- ७) ——— च्या सहाय्याने आपण स्लाईड शो बनवू शकतो.

अ) एम.एस. वर्ड	ब) एम.एस. पॉवर पॉईंट
क) एम.एस. एक्सेल	ड) एम.एस. डॉस

- ८) स्लाईड शो मध्ये अतिरिक्त माहिती सादर करण्यासाठी ---- चा वापर केला जातो.
- अ) व्ह्यू ब) एडिट
क) हायपरलिंक ड) इनसर्ट
- ९) एम. एस. वर्ड मध्ये मजकूरात अलार्इन करण्यासाठी ---- चा वापर केला जातो.
- अ) लेआऊट ब) जस्टीफाय
क) मेलमर्ज ड) वर्ड रॅप
- १०) जॉयस्टीक हे ---- साधनाचे उदाहरण आहे.
- अ) निवेश ब) निर्गत
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) निवेश किंवा इनपुट साधनांची यादी देवून थोडक्यात स्पष्ट करा.	१०
ब) ऑप्लीकेशन सॉफ्टवेअरचे प्रकार सांगा.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) एम.एस वर्डची वैशिष्ट्ये काय आहेत सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) एम.एस. वर्ड शारीरिक शिक्षण व क्रीडा कसे उपयुक्त आहे ते सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) फंक्शनल की व की बोर्ड सविस्तर स्पष्ट करा
किंवा
ब) संगणकाची निवेश साधने सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) हायपरलिनिक
ब) स्लाईड फॉरमॅटिंग
क) अध्यापनात पॉवर पाईटचा उपयोग
ड) पॅरॅग्राफ अलायनिंग
इ) एम.एस. एक्सेल

Set

P

**B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Computer Applications in Physical Education (BPED2302)**

Day & Date: Friday, 31-10-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

10

- 1) 1 Byte = _____.
a) 8 Bits
b) 10 Bits
c) 4 Bits
d) 1 Bits
- 2) Optical disc is an example of _____.
a) Primary storage device
b) Secondary storage device
c) C.P.U.
d) None of these
- 3) Following which is a type of printer?
a) Inkjet
b) Laser
c) Thermal
d) All of these
- 4) In Spread /Excel sheet vertical line called _____.
a) Input device
b) Column
c) Output device
d) All above
- 5) RAM is a _____ memory.
a) Permanent
b) Temporary
c) A and B Both
d) None of these
- 6) ALU (Arithmetic Logic Unit) is part of _____.
a) Input device
b) Output device
c) CPU
d) All of these
- 7) We can form of slide show with the help of _____.
a) M.S. Word
b) M.S. Power Point
c) M.S. Excel
d) M.S. ODS
- 8) _____ is use to show additional information in slide show.
a) View
b) Edit
c) Hyperlink
d) Insert
- 9) To align the text in M.S. word _____ is used.
a) Layout
b) Justify
c) Mail Merge
d) Word Wrap

- 10)** Joystick is an example of _____ device.
- a) Input
 - b) Output
 - c) a & b both
 - d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

- a) List of input device- explain in detail. **10**
- b) Explain types of application software. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) What are the features of M.S. Word? Explain in detail.

OR

- b) Explain how M.S. Word is useful in Physical Education and sports.

Q.4 Answer the following question. (Any One)

15

- a) Explain computer keyboard detail with fictional key.

OR

- b) Explain out put devices of computer.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

20

- a) Hyperlinking
- b) Formatting Slide
- c) Use of power point in teaching
- d) Paragraph alignment
- e) M.S. Excel

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.पी.एड. (सत्र - III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर / नोव्हेंबर — २०२५
Sports Psychology and Sociology (BPED2303)

वार, दिनांक: सोमवार, ०३-११-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) सामाजिकरण ——— वर अवलंबून असते.
 अ) सामाजिक वारसा ब) सांस्कृतिक वारसा
 क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- २) अध्ययनाचे नियम ——— प्रकार पडतात.
 अ) ४ ब) ५
 क) ६ ड) ३
- ३) वस्तुनिष्ठ पणे समाजातील क्रिडे कडे पाहणे व निष्ठावर अहवाल देणे हे
 ——— संबंधित आहे.
 अ) क्रीडा समाज शास्त्र ब) क्रीडा मानस शास्त्र
 क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- ४) प्रशिक्षण संक्रमनाचे ——— प्रकार आहेत.
 अ) ३ ब) ४
 क) ५ ड) ६
- ५) क्रीडा समाजशास्त्राला प्रकारची पार्श्वभूमी असावी लागते ———.
 अ) मानसशास्त्र ब) समाजशास्त्र
 क) अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- ६) मानसशास्त्रातील सायको या शब्दाचा अर्थ ——— आहे.
 अ) आत्मा ब) वर्तन
 क) मन ड) बोध
- ७) चिंतेचे ——— प्रकार पडतात.
 अ) २ ब) ३
 क) ५ ड) ६

- ८) ——— च्या मते मानसशास्त्र म्हणजे व्यक्तित्व कृतीचे शास्त्र होय.
 अ) वूडवर्थ
 ब) हिलगार्ड
 क) अ आणि ब
 ड) यापैकी नाही
- ९) व्यक्तित्व म्हणजे ———.
 अ) स्थिर
 ब) गतिशील
 क) अ आणि ब
 ड) यापैकी नाही
- १०) क्रिडा समाजशास्त्र ——— अभ्यासावर भर देते.
 अ) क्रीडा एक संस्था
 ब) क्रीडा एक जीवन
 क) क्रीडा एक आनंद
 ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) अध्ययनाचे नियम उदाहरणासह स्पष्ट करा.
 ब) प्रेरणेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

१०

१०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शिक्षणाचा अर्थ व महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) चिंतनेचे प्रकार उदाहरणासहित स्पष्ट करा.

१५

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शारीरिक शिक्षणातून सामाजिकरण स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) व्यक्तिभेदाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.

१५

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) क्रीडा मानस शास्त्राचे महत्त्व
 ब) उत्सव आणि शारीरिक शिक्षण
 क) निरीक्षण
 ड) संस्कृतीचे महत्त्व
 इ) ताणाचे प्रकार

२०

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Sports Psychology and Sociology (BPED2303)**

Day & Date: Monday, 03-11-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Socialization depends upon the _____.
 a) social heritage b) cultural heritage
 c) a and b d) none of these
- 2) Laws of learning are _____ types.
 a) 4 b) 5
 c) 6 d) 3
- 3) _____ looks at sports in society in an objective manner and report on the finding.
 a) Sports sociologist b) Sports psychologist
 c) Both a and b d) None of these
- 4) Transfer of training is of _____ types.
 a) 3 b) 4
 c) 5 d) 6
- 5) Sports sociologist should have a background of _____.
 a) psychology b) sociology
 c) both a and b d) none of these
- 6) In psychology the word Psycho means _____.
 a) Soul b) Behavior
 c) Mind d) Consciousness
- 7) Anxiety is _____ types.
 a) two b) five
 c) three d) six
- 8) Psychology means science of the activities of the individual according to _____.
 a) Woodsworth b) Hilgard
 c) Both a and b d) None of these

- 9)** Personality is _____.
a) Static
b) Dynamic
c) Both a and B
d) None of these
- 10)** Sports sociology focuses _____.
a) Sports as an institution
b) Sports as life
c) Sports for fun
d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

a)	Explain laws of learning with examples.	10
b)	Explain factors influencing motivation.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain meaning and importance of Education.

OR

- b)** Explain kinds of anxiety in detail with example.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain socialization through physical education.

OR

- b) Explain types of individual difference in detail.**

Q.5 Answer the following questions in brief. (Any Four)

- a) Importance of sports psychology
- b) Festivals and physical education
- c) Observation
- d) Importance of culture
- e) Types of stress

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी.पी.एड. (सत्र - III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर / नोव्हेंबर – २०२५
Curriculum Design (BPED2304)

वार, दिनांक: गुरुवार, ०६-११-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) अभ्यासक्रम हा ——— घटकांना अनुरूप तयार केला जातो.
 अ) विद्यार्थींची गरज ब) राज्यस्तरीय धोरण
 क) राष्ट्रीय धोरण ड) वरील सर्व
- २) अभ्यासक्रम ——— वाढ आणि प्रेरणासाठी प्रयत्न करतो.
 अ) व्यावसायिक ब) शारीरिक
 क) मानसिक ड) मानसशास्त्रीय
- ३) अभ्यासक्रमाची जुनी कल्पना ——— नावाने ओळखली जाते.
 अ) प्राचीन ब) पारंपारिक
 क) आधुनिक ड) यापैकी नाही
- ४) अभ्यासक्रम विकसनाची प्रक्रिया ——— मुख्य पायऱ्यांशी संबंधित आहे.
 अ) चार ब) पाच
 क) तीन ड) सहा
- ५) अभ्यासक्रमाच्या ——— संकल्पनेनुसार अभ्यासक्रम हा विद्यार्थी केंद्रित आहे.
 अ) जुना ब) आधुनिक
 क) पारंपारिक ड) यापैकी नाही
- ६) ——— हे अभ्यासक्रमाचे उद्दिष्ट नाही.
 अ) चारित्र्य घडविणे
 ब) विद्यार्थ्यांमध्ये विविध क्षमतेचा विकास करणे
 क) विद्यार्थ्यांना नोकरी मिळवून देणे
 ड) यापैकी नाही

- ७) अभ्यासक्रम निर्मितीची पहिली पायरी ——— होय.
 अ) मूल्यमापन
 ब) उद्दिष्टे निश्चित करणे
 क) अभ्यासक्रम निर्मितीचे ध्येय व उद्दिष्टे करणे
 ड) तज्ञ समिती गठित
- ८) अभ्यासक्रमाचे खरे मूल्यनिर्धारण ——— या घटकाकडून होत असतो.
 अ) विद्यार्थी
 ब) शिक्षक
 क) समाज
 ड) यापैकी नाही
- ९) Curriculum हा शब्द कोणत्या मूळ भाषेतील आहे?
 अ) लॅटीन
 ब) जपान
 क) भारत
 ड) वरील सर्व
- १०) अभ्यास क्रमात ——— घटक महत्वाचा आहे.
 अ) सामाजिक
 ब) मानसशास्त्रीय
 क) अ आणि ब
 ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) अभ्यासक्रमाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. १०
 ब) अभ्यासक्रम निर्मिती मध्ये शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) अभ्यासक्रमावर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा. १५
 किंवा
 ब) अभ्यासक्रम विकसनाचे मूलभूत तत्त्वे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) अभ्यासक निर्मितीचे टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा. १५
 किंवा
 ब) अभ्यासक्रमाची जुनी व नविन संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) शारीरिक शिक्षण आणि मनोरंजन २०
 ब) अभ्यासक्रमाची राष्ट्रीय धोरणे
 क) अध्यापनाचा सराव
 ड) आरोग्य शिक्षणाची भूमिका
 इ) अभ्यासक्रमाची व्यवसायिक धोरणे

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Curriculum Design (BPED2304)**

Day & Date: Thursday, 06-11-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Curriculum is constructed according to _____ policies.
 - a) Need of students
 - b) State level policies
 - c) National level policies
 - d) All of these
- 2) Curriculum must encourage and promote _____ growth.
 - a) professional
 - b) physical
 - c) mental
 - d) psychological
- 3) The old concept of curriculum is also known as _____ concept.
 - a) Ancient
 - b) Traditional
 - c) Modern
 - d) None of these
- 4) The process of curriculum development is concerned with _____ major steps.
 - a) Four
 - b) Five
 - c) Three
 - d) Six
- 5) According to the _____ concept curriculum is pupile-centared
 - a) Old
 - b) Modern
 - c) Traditional
 - d) None of these
- 6) _____ is not the objective of curriculum.
 - a) character development
 - b) development various capabilities in student
 - c) To help to find occupation
 - d) None of these
- 7) The first step of curriculum construction is _____.
 - a) Evaluation
 - b) Obtaining objectives
 - c) Formulating aim and objective
 - d) Obtaining expert committee

- 8)** The assessment of curriculum is originally done by _____.
a) Student b) Teacher
c) Society d) None of these
- 9)** Curriculum this word is derived from which language.
a) Latin b) Japan
c) India d) All of these
- 10)** _____ factors is important in curriculum.
a) Social b) Psychological
c) Both a and b d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

a)	Explain Need and Importance of curriculum.	10
b)	Explain the role of teacher in curriculum development.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a) Explain in details factors affecting curriculum.
OR
b) Explain basic principles of curriculum development.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Explain in details steps in curriculum construction.
OR
b) Explain in details old and new concept of curriculum.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- Physical education and recreation
- National policies of curriculum
- Teaching practice
- Area of health education
- professional policies of curriculum

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Measurement and Evaluation in Physical Education (BPED2401)

कमाल गुणः ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

୧୦

- १) आपर युवक तंदुरुस्ती कसोटी संचामध्ये ----- कसोटया आहेत.
अ) पाच ब) सहा
क) सात ड) आठ
- २) मॅकडोनाल्ड यांनी ---- साठी कौशल्य कसोटी संचाची बांधणी केली.
अ) बास्केट बॉल ब) सॉकर
क) व्हॉली बॉल ड) फुटबॉल
- ३) जे. सी. आर कसोटी मध्ये 'जे' चा अर्थ
अ) जागेवर उंच उडी ब) लांब उडी
क) तिहेरी उडी ड) यापैकी नाही
- ४) माहिती गोळा करण्याच्या प्रक्रियेला ---- म्हणतात.
अ) मूल्यनिर्धारण ब) कसोटी
क) मूल्यमापन ड) मापन
- ५) जॉन्सन यांनी ----- साठी कौशल्य चाचणी तयार केली .
अ) बास्केट बॉल ब) फुटबॉल
क) हॉकी ड) क्रिकेट
- ६) कसोटी सत्यता तपासणे म्हणजे ----- होय.
अ) विश्वसनीयता ब) वस्तुनिष्ठता
क) मानके ड) वैधता
- ७) विश्वसनीयता हा कसोटीचा ----- निकष आहे.
अ) किफायतशीर ब) व्यवस्थापकीय
क) तांत्रिक ड) सामाजिक

- ८) कसोटी म्हणजे ——— होय.
अ) साधन
ब) मापन
क) मूल्यमापन
ड) मूल्यनिर्धारण
- ९) आपर युवक सुदृढता कसोटी संचाची ओळख ——— मध्ये झाली.
अ) अमेरिका
ब) भारत
क) फ्रान्स
ड) इंग्लंड
- १०) खालीलपैकी कोणता कसोटीचा तांत्रिक निकष नाही.
अ) गरज
ब) मानके
क) विश्वसनीयता
ड) वैधता

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) मूल्यमापनाची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.	१०
ब) चांगल्या चाचणी धारकाचे गुणवैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) शारीरिक शिक्षणामध्ये चाचणी, मापण व मूल्यमापनाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) चांगल्या चाचणीचे निकष स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) जॉन्सनची बास्केटबॉल चाचणी सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) साईची हॉकी चाचणी सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) साई व्हॅलीबॉल चाचणी
ब) जेसीआर चाचणी
क) चाचणीचे प्रशासन
ड) बीएमआय
इ) चाचणीचे प्रमाणिकरण

- 10)** Amongst the following which is not technical criteria of test.
a) Relevance	b) Norms
c) Reliability	d) Validity

Q.2 Answer the following questions.

a) Explain in details principles of Evaluation.	10
b) Explain in details Qualities of good tester.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Explain in details need and importance of Test, Measurement and Evaluation in Physical Education.

OR

- b) Explain in details criteria of good test.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Explain in details Johnson basketball test.

OR

- b) Explain in details S.A.I. Hockey test.

Q.5 Write short note. (Any Four)

20

- a) SAI Volley ball test
- b) JCR Test
- c) Administration of test
- d) BMI
- e) Standardization of test

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Kinesiology and Biomechanics (BPED2402)

वार, दिनांक : गुरुवार, ३०-१०-२०२५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) गतिमान म्हणजे ——.

अ) गतिमधील बदल	ब) प्रवेगातील बदल
क) घर्षण	ड) यापैकी नाही
- २) एका बिंदूपासून दुसऱ्या बिंदूपर्यंत सरळरेषेत होणाऱ्या गतीस ——— म्हटले जाते.

अ) गुंतागुंतीची गती	ब) सामान्य गती
क) कोनीय गती	ड) रेषीय गती
- ३) ——— यांनी मानवी शरीरधरनेचे तीन प्रकारात वर्गीकरण केले आहे.

अ) न्युटन	ब) शेल्डन
क) नॅरा	ड) यापैकी नाही
- ४) जेव्हा शरीराचा भाग सर्व दिशेला फिरतो तेव्हा त्यास ——— म्हणतात.

अ) अबडकशन	ब) अडकशन
क) प्लॅन्टेशन	ड) सरकमडकशन
- ५) तरफेच्या ——— प्रकारात टेकू मध्ये असतो.

अ) दुसऱ्या	ब) तिसऱ्या
क) चौथ्या	ड) पहिल्या
- ६) न्यूटनचा गतीविषयक दुसरा नियम ———.

अ) आंतरक्रियेचा	ब) जडत्वाचा
क) गतीवृद्धतेचा	ड) गुरुत्वाकर्षणाचा

- ७) सायकल चालवणारा धावपटू ——— बल तोलण्यासाठी आतील बाजूस झुकतो.
 अ) केंद्रस्तरी ब) केंद्रगामी
 क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ८) प्रक्षेपणाचे प्रकार ——— आहेत.
 अ) तीन ब) चार
 क) पाच ड) दोन
- ९) डॉर्सी फ्लेक्शन ही हालचाल ——— सांध्यातून होते.
 अ) कोपऱ्याचा सांधा ब) खांदयाचा सांधा
 क) घोट्याचा सांधा ड) गुडघ्याचा सांधा
- १०) ——— यामुळे दोन हाडे एकमेकांशी जोडली जातात.
 अ) स्नायू रज्जू ब) तरफ
 क) अस्थिबंध ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) शरीरधारणा व शरीरधारणेचे प्रकार स्पष्ट करा. १०
 ब) बल स्पष्ट करून बलाचे क्रीडे मध्ये असणारे उपयोजन स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) जिव्यांमधील शास्त्राचे शारीरिक विषयशिक्षक, खेळाडू व क्रीडा मार्गदर्शक यांना महत्त्व स्पष्ट करा. १५

किंवा

- ब) कमरेच्या सांध्याची आकृती काढा भागांना नावे द्या व कमरेच्या सांध्यातून होणाऱ्या मूलभूत हालचाली स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) न्यूटनचे गतीविषयक नियम स्पष्ट करून त्याचे क्रीडेमधील उपयोजन स्पष्ट करा. १५

किंवा

- ब) स्नायू आकुंचन प्रसरण सोयिस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) प्रक्षेपण २०
 ब) तरफ व त्याचे प्रकार
 क) घर्षण
 ड) समतोलत्व
 इ) गुडघ्याचा सांधा

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Kinesiology and Biomechanics (BPED2402)**

Day & Date: Thursday, 30-10-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Acceleration is the _____.
 a) Rate of change of movement
 b) Rate of change of velocity
 c) Friction
 d) None of these
- 2) Motion in straight line from one point to another point is called _____.
 a) Complex motion
 b) General motion
 c) Angular motion
 d) Linear motion
- 3) _____ has classified the posture into three types.
 a) Newtons
 b) Sheldon
 c) Nash
 d) None of these
- 4) When body moves in all direction it is known as _____.
 a) Abduction
 b) Adduction
 c) Plantation
 d) Circumduction
- 5) In Lever of the _____ fulcrum is in middle.
 a) Second order
 b) Third order
 c) Fourth order
 d) First order
- 6) Newtons second law of motion is called _____.
 a) Law of interaction
 b) Law of inertia
 c) Law of acceleration
 d) Law of gravity
- 7) Cyclist and runner leans into a curve to offset the torque created this examples is _____.
 a) Centripetal force
 b) Centrifugal force
 b) Both a and b
 d) None of these
- 8) How many types of projection.
 a) Three
 b) Four
 c) Five
 d) Two

- 9)** Dorsi flexion movement occurs from ____ joint.
- a) Elbow joint b) Shoulder joint
- c) Ankle joint d) Knee joint
- 10)** The two bones are connected to each other due to ____.
- a) Tendons b) Lever
- c) Ligament d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

a)	Explain posture and types of posture.	10
b)	Explain Force and its application to sports activities.	10

Q.3 Answer the following question. (Any One)

- a) Explain importance of Biomechanics to physical Education Teacher, Athletes and coaches.

OR

- b)** Draw a diagram of hip joint label the parts and explain fundamental movements ground the hip joint.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Explain Newtons law of motion and its application to sports activities.**

OR

- b) Explain types of muscular contraction in details.**

Q.5 Write Short Note. (Any Four)

- a) Projectile
- b) Lever and its types
- c) Friction
- d) Equilibrium
- e) Knee joint

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Research and Statistics in Physical Education (BPED2403)

वार, दिनांक : शनिवार, ०१-११-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

१) संशोधनामध्ये ——— हे ज्ञान मिळविण्याचे महत्त्वपूर्ण साधन आहे.

अ) व्यक्तिगत अनुभव	ब) पुस्तके
क) प्रत्यक्ष अनुभव	ड) तर्क

२) संशोधनामुळे शिक्षकात ——— निर्माण होतो.

अ) आत्मविश्वास	ब) विश्वास
क) आदर	ड) यापैकी नाही

३) वर्गांतर लांबी ——— चिन्हाने दाखवतात.

अ) N	ब) A.M.
क) i	ड) M.P.

४) ०,१,२,३,३,३,४,४,५ आणि ७ या प्राप्तांकातील ——— हा बहुलक आहे

अ) २	ब) ३
क) ४	ड) ७

५) ४,५,६,७,८ या प्राप्तांकाचे ——— हे मध्यमान आहे.

अ) ५	ब) ६
क) ७	ड) ८

६) संशोधन हे ——— नुसार वर्गीकृत केले जाऊ शकते.

अ) उद्देश	ब) पद्धत
क) अ आणि ब दोन्ही	ड) वरील पैकी नाही

७) ——— हे संशोधनामध्ये टेडा संकलनाची साधन आहेत.

अ) प्रश्नावली	ब) मुलाखत
क) निरीक्षण	ड) वरील सर्व

- ८) विस्तार खालील सूत्राने काढता येते. -
 अ) विस्तार = प्राप्तांकातील उच्चतम संख्या – नीचतम संख्या
 ब) विस्तार = उच्चतम मर्यादा – न्यूनतम मर्यादा
 क) अ आणि ब दोन्ही
 ड) यापैकी नाही
- ९) संख्याशास्त्र हा शब्द ----- भाषेतून आला आहे.
 अ) इंग्रजी ब) लॅटीन
 क) ग्रीक ड) यापैकी नाही
- १०) विचलन शीलतेची परिणामे ----- आहेत.
 अ) १ ब) ४
 क) ३ ड) २

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) शारीरिक शिक्षण व खेळामध्ये संशोधनाची गरज आणि महत्त्व लिहा. १०
 ब) खालील सारणीवरून मध्यमान काढा. १०

वर्गांतर	वारंवारीता
९०-९९	३
८०-८९	१
७०-७९	९
६०-६९	४
५०-५९	६
४०-४९	१०
३०-३९	५
२०-२९	१
१०-१९	०
०-९	१
नं.	४०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१५

अ) खालील सारणीवरून चतुर्थक विचलन काढा.

वर्गांतर	वारंवारीता
६०	४
५५	२
५०	१
४५	२
४०	१०
३५	१४
३०	६
२५	६
२०	०
१५	३
नं.	४८

किंवा

ब) वरील सारणीवरून साठ P_{60} व ऐंशी P_{80} शततमक काढा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१५

अ) संशोधन म्हणजे काय ते सांगून शारीरिक शिक्षण संशोधनाची व्याप्ती लिहा.

किंवा

ब) संशोधन म्हणजे काय ते सांगून संशोधनाची ऐतिहासिक पध्दत स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

२०

अ) वारंवारीता बहुभुज

ब) उर्ध्वगामी – वक्र

क) आयतालेख

ड) साहित्याचा स्त्रोत

इ) चांगल्या संशोधकाचे गुण

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Research and Statistics in Physical Education (BPED2403)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidate who intend to write their answers in Marathi advised to read the original questions in English.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) _____ are the important instrument to acquire knowledge in research.
 - a) Personal experience
 - b) Book's
 - c) Indirect experience
 - d) Logic
- 2) Research build's _____ in teacher.
 - a) Confidence
 - b) Faith
 - c) Respect
 - d) None of these
- 3) _____ is symbol of class interval.
 - a) N
 - b) A.M.
 - c) i
 - d) M.P.
- 4) 0,1, 2, 3, 3, 3, 4, 4, 5 and 7 in that score _____ is mode.
 - a) 2
 - b) 3
 - c) 4
 - d) 7
- 5) 4, 5, 6, 7, 8 in that score _____ is mean.
 - a) 5
 - b) 6
 - c) 7
 - d) 8
- 6) Research can be classified by _____.
 - a) Purpose
 - b) Method
 - c) Both a and b
 - d) None of these
- 7) Tools of data Collection in Research is _____.
 - a) Questionnaire
 - b) Interview
 - c) Observation
 - d) All above
- 8) Range is calculated by following formula.
 - a) Range = Largest Number - Smallest Number
 - b) Range = Upper limit - Lesser Limit
 - c) a) and b)
 - d) None of these.

- 9)** Statistic's is _____ word.
- a) English b) Latin
c) Greek d) None of these
- 10)** Measure of Variability is _____.
a) 1 b) 4
c) 3 d) 2

Q.2 Answer the following questions.

a)	Write Need and Importance of Research in Physical Education and Sports.	10
b)	Calculate mean for the following table	10

C.I	F
90-99	3
80-89	1
70-79	9
60-69	4
50-59	6
40-49	10
30-39	5
20-29	1
10-19	0
0-9	1
N =	40

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Calculate Quartile Deviation for the following table.

C.I	F.
60-64	4
55-59	2
50-54	1
45-49	2
40-44	10
35-39	14
30-34	6
25-29	6
20-24	0
15-19	3
N =	48

OR

- b)** Calculate Percentile P_{60} and P_{80} (%) for above table.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Define Research and Explain scope of Research in Physical Education.**

OR

- b) Define Research and Explain Historical Research method.**

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)**20**

- a)** Frequency Polygon
- b)** Ogive Curve
- c)** Histogram
- d)** Source of Literature
- e)** Qualities of Good Researcher

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Theory of Sports and game and their officiating and Coaching
(BPED2404)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०४-११-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

१) ————— हा खो-खो खेळाच्या सामन्याची सुरुवात करतो.

अ) पंच	ब) वेळाधिकारी
क) सरपंच	ड) गुणलेखक

२) फ्री स्टार्डल हा शब्द ————— खेळाशी संबंधित आहे.

अ) खो-खो	ब) कबड्डी
क) व्हॉलीबॉल	ड) पोहणे

३) बास्केट बॉल मैदानाची लांबी व रुंदी ————— आहे.

अ) ४० x २१ m	ब) २८ x १५ m
क) १८ x ९ m	ड) १३ x १० m

४) टेक ऑफ बोर्डची लांबी ————— असते.

अ) १.२२ m	ब) १.८० m
क) १.१२ m	ड) १.२८ m

५) पुरुषांच्या भाल्याचे वजन ————— असते.

अ) ६०० ग्रॅम	ब) ६५० ग्रॅम
क) ९०० ग्रॅम	ड) ८०० ग्रॅम

६) महिलांसाठी थालीचे वजन ————— आहे

अ) १ किलो	ब) २ किलो
क) २.५ किलो	ड) ३ किलो

७) बास्केट बॉल संघामध्ये ————— खेळाडू असतात.

अ) दहा	ब) नऊ
क) सात	ड) बारा

- ८) हॉकी संघामध्ये ——— खेळाडू असतात.
 अ) नऊ ब) बारा
 क) दहा ड) सोळा
- ९) खो-खो सामन्याचा कालावधी ——— आहे.
 अ) ९+५+९+९+९+५+९ ब) १०+२+१०+१५+१०+१०
 क) ५+५+५+५+५ ड) २०+५+२०
- १०) बटरपलाय हा ——— खेळाशी संबंधित आहे.
 अ) वेट लिफ्टिंग ब) ज्युदो
 क) बॉक्सिंग ड) स्विमींग

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) कबड्डी खेळामधील मुलभूत कौशल्याची यादी करून कोणत्याही दोन कौशल्याचे विश्लेषण करा. १०
- ब) मार्गदर्शनाची व्याख्या करून चांगल्या प्रशिक्षकाचे गुण वैशिष्टे स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नांचे उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) कोणत्याही तीन खेळांचा इतिहास लिहा. १५
 किंवा
 ब) खो-खो मैदानाची मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना नावे द्या.

प्र.४ खालील प्रश्नांचे उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) ८० मीटर सरळ बाजू असलेल्या ४०० मीटर लांबीच्या ट्रॅकची रनिंग आणि मार्किंग रेडीयस काढून लेन क्रमांक ४ आणि ५ साठी वाढीव अंतर काढा. १५
 किंवा
 ब) क्रिकेट, कबड्डी, खो-खो, बास्केट बॉल, व हॉकी खेळामधील प्रत्येकी पाच पंचाचे हात इशारे लिहा.

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) मार्गदर्शन शिबीराचे महत्त्व २०
 ब) कुस्ती खेळाचा इतिहास
 क) पंचांच्या जबाबदाऱ्या
 ड) बास्केट बॉल खेळामधील साहित्य
 इ) रिले शर्यत मधील बॅटन अदलाबदल क्षेत्र

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Theory of Sports and game and their officiating and Coaching
(BPED2404)**

Day & Date: Tuesday, 04-11-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) _____ short the kho-kho-match.
 - a) Umpire
 - b) Time keeper
 - c) Referee
 - d) scorer.
- 2) Free style is related _____ game.
 - a) kho-kho
 - b) kabaddi
 - c) Volleyball
 - d) swimming
- 3) The length and width of Basketball court is _____.
 - a) 40x21m
 - b) 28x15m
 - c) 18x9 m
 - d) 13x10m
- 4) The length of Take of Board is _____.
 - a) 1.22 m
 - b) 1.80 m.
 - c) 1.12 m
 - d) 1.28 m
- 5) Weight of the Javelin (mens) is _____.
 - a) 600 Grm
 - b) 650 Grm
 - c) 900 Grm
 - d) 800 Grm
- 6) Weight of Discuss (women's) is _____.
 - a) 1kg
 - b) 2kg
 - c) 2.5kg
 - d) 3 kg
- 7) _____ player make basketball team.
 - a) 10
 - b) 9
 - b) 7
 - d) 12
- 8) _____ player make Hockey Team.
 - a) 9
 - b) 12
 - c) 10
 - d) 16

- 9) Duration of kho-kho match is _____.
 a) 9+5+9+9+9+5+9 b) 10+2+10+15+10+10
 c) 5+5+5+5+5 d) 20+5+20
- 10) _____ Game is related to Butterfly style.
 a) Weight lifting b) Judo
 c) Boxing d) Swimming

Q.2 Answer the following questions.

- a) List the fundamental skill of kabaddi and analyze two skills. **10**
 b) Define coaching and explain the qualities of good coach. **10**

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Write the history of any three game.

OR

- b) Draw a kho-kho court with measurements.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

15

- a) Calculate running & marking radius of 400m track having straight of 80 m and calculate the stager distance for lane No-4 & 5

OR

- b) Write the five hand signal of officials of each Cricket, kabaddi, kho-kho, Basketball, and Hockey.

Q.5 Write short notes. (Any Four)

20

- a) Importance of coaching camp
 b) History of wrestling
 c) Duties of officials
 d) Equipment in Basketball
 e) Baton Exchange zone in Relay race

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (जुना) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Measurement and Evaluation in Physical Education (19501401)

वार, दिनांक : मंगळवार, २८-१०-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) कसोटी निवडीतील वैधतेचा प्रकार ओळखा.

अ) आशय	ब) मानके
क) पुनर्कसोटी	ड) वेळ
- २) बास्केटबॉल थ्रो कसोटी ——— मापन करते.

अ) वेग	ब) समन्वय
क) फेकी ची अचूकता	ड) बास्केटबॉल सह दिशाभिमुखता
- ३) उभ्याने लांब उडी ही कसोटी ——— मापन करते.

अ) शक्ती	ब) ताकद
क) लवचिकता	ड) वेग
- ४) 'शैक्षणिक मूल्य' हा कसोटी निवडीचा ——— निकष आहे.

अ) तांत्रिक	ब) व्यवस्थापकीय
क) शैक्षणिक	ड) आर्थिक
- ५) कसोटीचे वर्गीकरण ——— भागात केले आहे.

अ) सात	ब) तीन
क) दोन	ड) चार
- ६) आपर युवक तंदुरुस्ती चाचणीची सर्वप्रथम ओळख ——— मध्ये झाली.

अ) अमेरिका	ब) भारत
क) महाराष्ट्र	ड) इंग्लंड
- ७) कसोटीच्या निष्कर्षामधील सातत्यता म्हणजे ——— होय.

अ) मानके	ब) वैधता
क) विश्वसनीयता	ड) वस्तुनिष्ठता

- ८) साई वॉलीबॉल चाचणीची ओळख ——— साली झाली.
 अ) १९७२ ब) १९९२
 क) १८९२ ड) १८९६
- ९) साई हॉकी कौशल्य कसोटी संचामध्ये ——— कसोट्या आहेत.
 अ) दोन ब) पाच
 क) तीन ड) चार
- १०) जॉन्सन यांनी ——— या खेळासाठी कसोटी संचाची बांधणी केली.
 अ) फुटबॉल ब) बास्केटबॉल
 क) हॉकी ड) वॉलीबॉल

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) साई हॉकी कौशल्य कसोटीचे वर्णन करा. १०
 ब) मूल्यमापनाची तत्वे स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) कसोटी निवडीचे तांत्रिक निकष सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) जॉन्सन बास्केटबॉल कसोटीचे सविस्तर वर्णन करा.

१५

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) कसोटी व्यवस्थापनातील जबाबदाऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) कसोटीचे वर्गीकरण सविस्तर स्पष्ट करा.

१५

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) जे. सी. आर कसोटी
 ब) यु. एस. आर्मी शारीरिक तंदुरुस्ती कसोटी
 क) मूल्यमापनाचे महत्त्व
 ड) साई वॉलीबॉल कसोटी
 इ) इंडियाना कारक तंदुरुस्ती कसोटी

२०

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Measurement and Evaluation in Physical Education (19501401)**

Day & Date: Tuesday, 28-10-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) Identify the type of validity of test selection.
 - a) Content
 - b) Norms
 - c) Test - Retest
 - d) Time
- 2) Basketball throw test measures _____.
 - a) Speed
 - b) Co-ordination
 - c) Accuracy of throw
 - d) Agility with basketball
- 3) S.B.J. test measures _____.
 - a) Power
 - b) Strength
 - c) Flexibility
 - d) Speed
- 4) Educational value is _____ criteria of test selection.
 - a) Technical
 - b) Administrative
 - c) Educational
 - d) Economical
- 5) Test is classified in _____ parts.
 - a) Seven
 - b) Three
 - c) Two
 - d) Four
- 6) AAHPER youth fitness test was introduced in _____.
 - a) America
 - b) India
 - c) Maharashtra
 - d) England
- 7) A test that gives consistent results is said to possess _____.
 - a) Norms
 - b) Validity
 - b) Reliability
 - d) Objectivity
- 8) SAI volleyball test was introduced in the year _____.
 - a) 1972
 - b) 1992
 - c) 1892
 - d) 1896
- 9) SAI Hockey skill test consists of _____ test item.
 - a) Two
 - b) Five
 - c) Three
 - d) Four

- 10)** Johnson has constructed skill test for _____.
 a) Football
 b) Basketball
 c) Hockey
 d) Volleyball

Q.2 Answer the following questions.

a)	Describe SAI Hockey skill test.	10
b)	Explain principles of evaluation.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain the technical criteria of test selection in detail
OR
b) Describe Johnson basketball test in detail.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Explain the duties during test administration in detail.
- OR**
- b) Explain classification test in detail.

Q.5 Write short notes. (Any Four)

- J. C. R. Test
- U. S. Army Physical fitness test
- Importance of Evaluation
- SAI Volleyball test
- Indiana Motor Fitness test

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (जुना) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Kinesiology and Biomechanics (19501402)

वार, दिनांक : गुरुवार, ३०-१०-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

कमाल गुण: ८०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) गतिमान म्हणजे ———.
 अ) गतीमधील बदल ब) प्रवर्गातील बदल
 क) घर्षण ड) यापैकी नाही
- २) एका बिंदूपासून दुसऱ्या बिंदूपर्यंत सरळ रेषेत होणाऱ्या गतीस ——— म्हटले जाते.
 अ) गुंतागुंतीची गती ब) सामान्य गती
 क) कोनीय गती ड) रेखीय गती
- ३) ——— यांनी मानवी शरीर धारणेचे तीन प्रकारात वर्गीकरण केले आहे.
 अ) न्युटन ब) शेल्डन
 क) नॅश ड) यापैकी नाही
- ४) न्युटनचा गतीविषयीक पहिला नियम ———.
 अ) घर्षणाचा ब) क्रिया प्रतिक्रियेचा
 क) बलाचा ड) जडत्वाचा
- ५) सायकल चालवणारा धावपटू ——— बल तोलण्यासाठी आतील बाजूस झुकतो.
 अ) केंद्रस्तरी ब) केंद्रगामी
 क) अ) आणि ब) दोन्ही ड) यापैकी नाही
- ६) तरफेच्या ——— प्रकारामध्ये भारभूजा हे बलभूजा व टेकू या मध्ये असतात.
 अ) प्रकार पहिला ब) दुसरा प्रकार
 क) प्रकार तिसरा ड) वरील सर्व
- ७) सायनोव्हिअल सांधे ——— आहेत.
 अ) किंचित हालणारे ब) मुक्त हालणारे
 क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही

- ८) मानवी शरीरात अभ्यासलेल्या गुरुत्वाकर्षणाचा नियम हे गतीच्या नियमाचे उदाहरण आहे यास ---- म्हणतात.
- अ) शरीरशास्त्र ब) रसायनशास्त्र
क) यांत्रिक ड) भौतिकशास्त्र
- ९) ---- यामुळे दोन हाडे एकमेकांशी जोडली जातात.
- अ) स्थायू रज्जू ब) तरफ
क) अस्थिबंध ड) यापैकी नाही
- १०) गतीच्या कोणत्या नियमामुळे वस्तु, खेळाडूचे लंबरेषेत प्रक्षेपण होते?
- अ) क्रिया प्रतिक्रियेचा नियम ब) गती वृद्धतेचा नियम
क) जडत्वाचा नियम ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) शारीरिक शिक्षक, खेळाडू व मार्गदर्शकांना जिव्यांत्रिक शास्त्राचे महत्त्व लिहा.	१०
ब) शारीरिक शिक्षक, खेळाडू व मार्गदर्शक यांना गतिशास्त्राचे महत्त्व लिहा.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) मूलभूत हालचाली सविस्तर स्पष्ट करा. किंवा
ब) सांध्याचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) स्नायुचे आंकुचन प्रसरणाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) शरीर धारणा सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) न्युटनचा पहिला नियम
ब) घर्षण
क) स्थिरत्व
ड) तरफ
इ) बल

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Kinesiology and Biomechanics (19501402)**

Day & Date: Thursday, 30-10-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 10

- 1) Acceleration is the _____.
 a) Rate of change of movement
 b) Rate of change of velocity
 c) Friction
 d) None of these
- 2) Motion in straight line from one point to another point is called _____.
 a) Complex motion
 b) General motion
 c) Angular motion
 d) Linear motion
- 3) _____ has classified the posture into three types.
 a) Newtons
 b) Sheldon
 c) Nash
 d) None of these
- 4) Newtons first law of motion is _____.
 a) Law of friction
 b) Law of action and reaction
 c) Law of force
 d) Law of inertia
- 5) Cyclist and runners lean into a curve to offset the torque created this example is _____.
 a) Centripetal force
 b) Centrifugal force
 c) Both a) and b)
 d) None of these
- 6) In which types of Lever, the weight is in between force and fulcrum.
 a) Type I
 b) Type II
 c) Type III
 d) All of these
- 7) Synovial joints are _____.
 a) Slightly movable
 b) Freely movable
 c) Both a) and b)
 d) None of these
- 8) The law of gravity is an example of a law of motion Studied in the human body called _____.
 a) Anatomy
 b) Chemistry
 c) Mechanics
 d) Physics

- 9)** The two bones are Connected to each other due to _____.
a) Tendons b) Lever
c) Ligament d) None of these
- 10)** The vertical motion of a projectile is given by which law of motion.
a) Law of action reaction b) Law of acceleration
c) Law of Inertia d) None of these

Q.2 Answer the following questions.

a)	Explain importance of Biomechanics in physical Education Teacher, Athletes & Coaches.	10
b)	Explain importance of Kinesiology in physical Education Teacher, Athletes and coaches	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Explain in details fundamental movement
OR
b) Explain in details classification of joints.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a) Explain in details types of muscle contraction.
OR
b) Explain in details posture.

Q.5 Write short Note. (Any Four)

- a) Newtons first law
- b) Friction
- c) Stability
- d) Lever
- e) Force

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (जुना) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Research and Statistics in Physical Education (19501403)

वार, दिनांक : शनिवार, ०१-११-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) खालीलपैकी ——— हा संशोधनाचा घटक नाही.
 अ) अभ्यासाचा नमुना ब) डेटा संकलनाचे साधन
 क) संशोधन पद्धत ड) अहवाल लेखन
- २) संशोधनामुळे शिक्षकात ——— निर्माण होतो.
 अ) आत्मविश्वास ब) विश्वास
 क) आदर ड) यापैकी नाही
- ३) ——— हे गृहीतकृत्य (परिकल्पना) प्रकार आहे.
 अ) समस्या ब) व्याप्ती
 क) उद्दिष्टे ड) शून्य परिकल्पना
- ४) ——— ही एक संशोधन पद्धती आहे.
 अ) प्रश्नावली ब) तौलनिक अभ्यास
 क) कसोटी ड) माहिती
- ५) संशोधनामध्ये ——— हे ज्ञान मिळविण्याचे व समस्या सोडविण्याचे महत्त्वपूर्ण साधन आहे.
 अ) व्यक्तिगत अनुभव ब) पुस्तके
 क) प्रत्यक्ष अनुभव ड) तर्क
- ६) बहुलकाची गणना ——— या सूत्राने केली जाते.
 अ) बहुलक = ३ मध्यगा – २ मध्यमान
 ब) बहुलक = २ मध्यगा – ३ मध्यमान
 क) बहुलक = मध्यगा – मध्यमान
 ड) बहुलक = मध्यमान – मध्यगा

- ७) केंद्रीय प्रवृत्तीचे प्रमुख ——— परिमाणे आहेत.
 अ) २ ब) ३
 क) ४ ड) यापैकी नाही
- ८) वर्गांतर लांबी ——— चिन्हाने दाखवतात.
 अ) i ब) N
 क) AM ड) MP
- ९) १३६-१४७ मधील वर्गांतर ——— आहे.
 अ) १२ ब) ११
 क) १० ड) १३
- १०) वर्गांतर ६०-७४ मध्ये ——— हा वर्गांतर मध्य आहे.
 अ) ६६ ब) ६७
 क) ६५ ड) ६८

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) मुलाखत म्हणजे काय सांगून पद्धतीची वैशिष्ट्ये व मर्यादा सांगा. १०
 ब) शारीरिक शिक्षणामध्ये संख्याशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

- अ) शारीरिक शिक्षणातील संशोधनाची गरज आणि महत्त्व लिहा.
 किंवा
 ब) क्रीडा व शारीरिक शिक्षणातील संशोधनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १५

- अ) खालील सारणी (टेबल) वरून शततमक P_{60} & $P_{80}\%$ काढा.

CI	F
45-49	2
40-44	5
35-39	5
30-34	3
25-29	6
20-24	7
15-19	7
10-14	8
5-9	4
0-4	3
	N=50

किंवा

ब) वरील सारणी (टेबल) वरून बहुलक काढा

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

२०

अ) ग्रंथालय वाचन

ब) लोकसंख्या आणि नमुना संकल्पना

क) ऐतिहासिक पद्धत

ड) प्रमाण विचलन

इ) वारंवारिता बहुभुज

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Research and Statistics in Physical Education (19501403)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) _____ of the following is not component of research.
 - a) Sample of the Study
 - b) Tool of the data collection
 - c) Research method
 - d) Report Writing
- 2) Research builds _____ in teacher.
 - a) Confidence
 - b) Faith
 - c) Respect
 - d) None of these
- 3) _____ is one type of Hypothesis.
 - a) Problem
 - b) Scope
 - c) Objective
 - d) Null Hypothesis
- 4) _____ is one of the research method.
 - a) Questionary
 - b) Comparative study
 - c) Test
 - d) Information
- 5) _____ are the important instrument to acquire knowledge and problem solving in research.
 - a) Personal experience
 - b) Books
 - c) Indirect experience
 - d) Logic
- 6) Mode is calculated by the Formula _____.
 - a) $\text{Mode} = 3 \text{ Median} - 2 \text{ Mean}$
 - b) $\text{Mode} = 2 \text{ Median} - 3 \text{ Mean}$
 - c) $\text{Mode} = \text{Median} - \text{Mean}$
 - d) $\text{Mode} = \text{Mean} - \text{Median}$
- 7) There are _____ major central tendency measure.
 - a) 2
 - b) 3
 - b) 4
 - d) None of these
- 8) _____ is symbol of class interval.
 - a) i
 - b) N
 - c) AM
 - d) MP
- 9) The class interval for 136-147 is _____.
 - a) 12
 - b) 11
 - c) 10
 - d) 13

10) In class interval 60-74 Midpoint is _____.

- a) 66
c) 65
- b) 67
d) 68

Q.2 Answer the following questions.

a)	What is interview method? Explain character and limit of Method.	10
b)	Explain Importance of Statistics in Physical Education.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Write need and importance of research in Physical Education.

OR

- b) Explain scope of research in Physical Education of Sport's.**

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

- a)** Calculate Percentile from following table P_{60} and P_{80} ?

C.I	F
45-49	2
40-44	5
35-39	5
30-34	3
25-29	6
20-24	7
15-19	7
10-14	8
5-9	4
0-4	3
	N = 50

OR

- b)** Calculate Mode from above table.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four)

- Library Reading
- Concept of population and sample
- Historical method
- Standard deviation
- Frequency Polygon

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी.पी.एड. (सत्र – IV) (जुना) (CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Theory of Sports and Game and Their Officiating and Coaching
(19501404)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०४-११-२०२५

कमाल गुण: ८०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १२:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१०

- १) मॅरेथॉन स्पर्धेचे अंतर ——— इतके असते.
 अ) २६ मैल आणि ३८५ यार्डस् ब) ४२.१९५ कि.मी
 क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- २) अँटीनाचा वापर ——— खेळामध्ये केला जातो.
 अ) टेनिस ब) व्हॉलीबॉल
 क) टेबल टेनिस ड) बॅडमिन्टन
- ३) भालाफेक मध्ये सेक्टरचा कोन किती अंशाचा असतो?
 अ) २९° ब) ३४.९२°
 क) ३०° ड) ४०°
- ४) उंच उडी मध्ये ——— हे कौशल्य वापरतात.
 अ) पॅरी-ओ-ब्राइन ब) हिच किक
 क) फॉसबेरी प्लॉप ड) हँग स्टायल
- ५) बॅडमिन्टन शटल मध्ये ——— पिसे असतात.
 अ) १६ ब) १८
 क) २० ड) १७
- ६) खो-खो पोलची उंची किती असते?
 अ) १.३२ मी ब) १.२० ते १.२५ मी
 क) १.०० ते १.५० मी ड) ०.७५ मी ते १.७५ मी
- ७) कुस्तीच्या मॅटची साईज किती असते?
 अ) १२ × १२ मी ब) १० × २५ मी
 क) १० × ९ मी ड) १२ × १० मी

- ८) हँडबॉलमध्ये गोलपोस्टमधील रेषेची जाडी ———
- अ) १० से.मी ब) ५ से.मी
क) ३ से.मी ड) ८ से.मी
- ९) ४०० मी. धावण मार्गाची रुंदी ——— असते.
- अ) १.२२ मी ब) १.३० मी
क) १.२० मी ड) १.०० मी
- १०) ४०० मी धावण मार्गाची सरळ बाजू ७९ मीटर असेल तर त्याची त्रिज्या ——— असेल.
- अ) ३८.५० मी ब) ३९.२० मी
क) ३७.०० मी ड) ३८.२० मी

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) हॉलीबॉल मधील मूलभूत कौशल्याची यादी देवून कोणत्याही दोन कौशल्याचे पृथ्यकरण करा.	१०
ब) खेळ आणि क्रीडेमध्ये वजन प्रशिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.	१०

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) ४०० मी धावणमार्गाची आकृती काढा आणि धावणमार्ग क्रमांक ३, ४, आणि ५ चे वाढीव अंतर काढा.

किंवा

- ब) खो-खो मैदानाची मोजमापासह आकृती काढून विविध भागांना नावे द्या.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

- अ) मार्गदर्शकाची संकल्पना, महत्त्व आणि तत्त्वे सविस्तर लिहा.

किंवा

- ब) फूटबॉल सामन्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या पंचाची यादी करून त्यांची कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्र.५ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) वार्मिंग अप आणि कंडिशनिंग
- ब) व्हॉलीबॉल मधील लिबररो खेळाडू
- क) क्रीकेट खेळाचा इतिहास
- ड) रिले स्पर्धेतील दांडू अदलाबदल क्षेत्र
- इ) मार्गदर्शन शिबीराची गरज

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.P.Ed. (Semester - IV) (Old) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Theory of Sports and Game and Their Officiating and Coaching
(19501404)**

Day & Date: Tuesday, 04-11-2025
Time: 09:00 AM To 12:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 10

- 1) The distance for marathon race is _____.
 a) 26 miles and 385 yards b) 42.195 km.
 c) Both a and b d) None of these
- 2) Antenna is used in _____ game.
 a) Tennis b) Volleyball
 c) Table Tennis d) Badminton
- 3) What much the degree angle of Javelin sector.
 a) 29° b) 34.92°
 c) 30° d) 40°
- 4) _____ Skill is used in running high Jump.
 a) Parry 'O' Brien b) High kick
 c) Fosbary Flops d) Hang style
- 5) _____ feathers is in the Badminton Shuttle.
 a) 16 b) 18
 c) 20 d) 17
- 6) What is the Hight of Kho-Kho pole?
 a) 1.32M b) 1.20 to 1.25m.
 c) 1.00 to 1.50m d) 0.75 to 1.75m.
- 7) What is size of wrestling mat?
 a) 12m x 12m, b) 10m x 25m
 b) 60m x 20m d) 12m x 10m
- 8) In Handball What is the thickness of the line in between the goal Post
 _____.
 a) 10 cm b) 5 cm
 c) 3 cm d) 8 cm

- 9)** In 400 m Track width of lane is _____.
a) 1.22 m b) 1.30 m
c) 1.20 m d) 1.00m
- 10)** If the Straight of 400m track is 79 meters what will be it's radius _____.
a) 38.50 m b) 39.20 m
c) 37.00 m d) 38.20 m

Q.2 Answer the following questions.

a)	List the fundamental Skill of Volley Ball and analyses any two skills of them.	10
b)	Explain the role of weight training in games and sports.	10

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Draw a neat diagram of 400 m Track and calculate the Stagger distance for lane no.3, 4, and 5.
- OR**
- b) Draw a neat diagram of Kho-Kho Court with measurement and give the names of Various area.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 15

- a) Write concept Importance and Principles of Coaching in detail.**
OR
b) List the officials required for conducting Foot Ball match and explain their duties.

Q.5 Write Short Notes. (Any Four) **20**

- Warming up and conditioning
- Libero player in Volley Ball
- History of cricket game
- Batten exchange zone in relay
- Need of coaching camp